

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

3-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Külföldi petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 551

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
30-aszt főherczeg-ut 2a. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szerda, február 12.

Mai számunk főbb közleményei:

Mit tárgyal a szerdai közgyűlés.
Egy lemondás története.
Nem kell az aszfalt.
Meggzúnt Potocky grófnő négy millió aradi pöre.
Scott kapitány halála a déli sarkon.
Gyilkosság az örökség miatt.
Amerikai magyarok.
Egy aradi bauk ügye a rendőrségen.
Csak három fillér.
Munkásforrongás a csepeli tölténygyárban.
Törökország újra békét akar.
Agyonlőtt szocialista képviselő.
Tarkaságok.

Választójoga a kávéházban

Irta: Lengyel Zoltán.

Két választói törvény készül. Az egyik a parlamentben. Ebből úgy látszik törvény lesz. A másik a kávéházban. Ebből most aligha lesz valami. Az első a többség csinálja egyedül az országnak. A másikat a szövetkezettek — külön házi használatra.

Az első ismerjük jó és rossz oldalával, anyaggyűjtésével, céljaival, indoklásával együtt. Mindenki mondhat és hál Istennek mond is róla véleményt. A másodikat nincs szerencsénk ismerni. Mert csak nem képzelhetjük a közönséget oly bölcsnek, hogy a szövetkezettek elvetett békefeltételeibe foglalt ugynevezett pontozatokat emlékeztében megőrizte volna és olyan korlátoztak, hogy egy pár soros dolgot melléállítson, megbíráljon azzal a javaslattal szemben, amely minden várható következményeiben ki van dolgozva és közkézen forog.

Az összehasonlítás tehát lehetetlenség.

A kritika azonban csőstől terem. Nekik az rossz, amit látnak és jó az, amit nem ismernek. De ha rossz, akkor miért nem küzdenek ellene, ha pedig a másik jó, miért nem dolgozzák ki?

Azt lehetne mondani, hogy azért tesznek így, hogy saját álláspontjuk le ne szögeztessék. Azt is lehetne mondani, hogy azért, mert a tagadásban mindig egyet értenek, de hogy miben értenek hát egyet, ebben sobasem értenek egyet. Azt is lehetne állítani, hogy álláspontjuk csak taktikailag van, mert tényleg nincs és ezt se kifejezni, se megmagyarázni nem tudják.

Nem vitatkozom. Csak eredményeket látok. Amióta ez a mostani kurucbölcesség dominál a baloldalon: összeveszttek. Egy-mást püfölték agyba főbe. Tönkretették a függetlenségi párt többségét. Rövid volt élete, hosszú a mi bubánatunk. Megbuktatták az Andrássy-féle választói jogot és a saját kormányukat. Amily diadallal jöttek, oly csufosan mentek. Azóta azután a bukott angyalok visszavágnak az elvesztett paradicsomba. És veszekednek, ígéretnek, jövendőnek, fenyegetnek, sztrájkolnak.

Mindig kopottabbak. Mindig unottabbak. Mindig buknak. És mégis mindig győzni fognak. Most csak buknak, de azért győzni fognak jövőre.

Már azt se tudják, kik, hol vannak és merre van hazá'uk. Ők se, kerületeik se. A Házba odá nem mennek. Ők idézték fel a veszedelmet magukra. Kikaptak ugyanattól az ellenségtől, amelyet egyszer, valamikor legyőztünk. Ezt bevallani restellik. Oda tehát a lábukat csak negyedév elsején teszik be a jól meg nem érdemelt negyed-

évi tiszteletdíjat felvenni az elátkozott Tisza utalványa alapján a sztrájkpénztár javára.

Ellenben tanácskoznak otthon. Hol itt, hol ott, hol az utcán, hol a kávéházban. És spekulálnak.

Azt hiszik, hogy valami csak lesz. Vagy országos sztrájk, vagy háború. Vagy egymásra lövöldözünk, vagy mi ránk ágyuznak mindenfelől a határon. S akkor aztán annak a sok bajnak minden ódiumát, amit annyira segítettek előidézni és amit annyira repesve várnak és jövendőnek, mind a kormány nyakába varrhatják. És hozzátehetik: ime itt vagyunk mi, majd mindent helyrehozunk.

És ha ebből se lesz semmi, akkor így szól az vers vége: a választói törvény mégis meglesz. Rólunk, nélkülünk. Nyolcvan százalékkal emelik a választók számát. Lesznek tehát elég sokan ujoncok. Lehet velük boldogulni. Azt mondjuk: gyertek velünk, mi szüzek vagyunk, hősök ésszelöltenek, mi nem vagyunk a jogfosztásban részesek, mi sok jogot, rengeteg jogot adunk, ha ránk szavaztok.

Gondolják: ha se a belső anarchia nem győz, se az ellenség le nem gázol, majd győznek a választáson. A választáson. Igen! 1915-ben. Ha addig élünk.

Gyenge kenyér. Sovány vigasztalás. De a remény élteti a csüggedőt, míg szusszal bírja.

Ez a kávéházi választói jog hiteles története.

Qui vivra: verra.

Új asszony a kastélyban.

Irta: Bäckné Dónáth Elza.

I.

Rényi György dr. elmélyedve ült a gyorsvonat egyik elsőosztályú fülkéjében. Nizzából röpitette hazafelé a vonat. Ott töltött néhány kellemes hetet és még tovább szeretne volna magát süttetni a déli nap meleg sugaraival, de akkor jött az apjának, az öreg Rényi Györgynek levele és ez végét vetette az üdülésének. Most is a kezében tartotta azt a levelet és újra átolvasta, bár már szinte kívülről tudta minden betűjét. Rövid volt a levél, de sokat mondó:

Édes Gyurikám! Fiam! Légy elnéző az apáddal szemben, mert abban a hiszemben mordok el mindent — amit mástól úgyis megtudsz — hogy a kérésedet teljesíted és felteszed magadban: Nem bírálok az apám tetteit, mint ahogy nem bírálta ő sem — annakidején — az enyéimet. Gondolj vissza arra az időre, amikor valami kis könnyelmű színésznocekként — vagy nem is tudom micsodáért — annyi adósságot csináltál, hogy el kellett adnom a Kis-rényi pusztát. Nem szemrehányásképen említem ezt! Akkor nem tettem szemrehányást, minek tennék most? Csak ahhoz egyengetem az utat, hogy meg tud érteni a más ember botlását. Az nagy művészet és kevesen értenek hozzá. Kérlek, ne légy tetteim kritikus, hanem úgy állj szembe velem, mint ember emberrel. Gondold át, hogy a különbség csupán az, hogy téged fiatal korodban állított a sors nagy kérdések elé — amelyekre te sem tudtál nemmel felelni — engem meg az öregségemben. Az én tettem nem botlás! Rosszul neveztem el az előbb. Késői lépés, de nem botlás, mert az a Nő, maga a tisztaság, a megközelíthetlenség, akit méltónak tartok rá, hogy a nemes, boldogult édesanyád helyére kerüljön. Kimondtam. Már négy napja, hogy megvolt az esküvőnk. Könnyelműséggel se vádolj, mert nem kértem mindjárt feleségnek, mindent megpróbáltam előbb s az, hogy feleségül vettem bizonyítja legjobban, hogy milyen sikertelenül. Azt is tudni szeretnéd, hogy kicsoda? Nem szívesen mondom meg, de ugyanis megtudnád mástól, halld: Nos igen, kabareténekesnő. De azért ne gondolj rosszakat és ne áltatlánosíts, ha a te tapasztalataid rosszak is voltak e hölgyek körül. Ez — ismétlem — más. Meggyőződtem róla. Minden csábításnak ellentállott. Nem hatott rá a pénz. Ez szeret engem, ez egy angyal. Most csak az hiányzik a boldogságomhoz, hogy a fiam szívében ne tudjak haragot. Epedve várom a soraidat, vagy — ki is alig merem mondani, oly boldoggá tenne — vagy téged magadat. Csak ha te is látnád, ha megismernéd őt, akkor tudnád igazán megérteni! Tégy amint a szíved sugallja! Ezerszer csókol a te fiatal Apád.

U. i. Igaz! Ne gondold, hogy ez a lépésem megkötözt. A Kis-rényi pusztát visszaváltottam a zaidótól — igaz drágán de futotta — és azon

melegében a nevedre irattam. Biztosítalak, hogy a Nagy-rényi birtok sem lesz soha másé, mint a Rényi név egyetlen viselőjévé — a tied. Az Asszonyomról — ha én nem leszek — gondoskodik majd te. De ugye fiatal férjnek nem illő a halálról beszélnie?

Éa is, ő is csókolunk. Várunk. Várhatunk? fenti.

Dr. Rényi György már kívülről tudta mind ezt, mégse tudta a szemét levenni az öreges betűkről és könyös lett a szeme mire a végére ért. Valami titkosztó érzés ült a lelkén: sajnálta és megmosolyogta az apját, röstelte és kacagott az ősz ember nagy elhatározásán. Főlugrott a puha pamlagról és idegesen járkált a kis fülkében. Illesztélt gondolt:

— Az a nő bizonynyal befonta! Láttam az öreg ember makacs szereimét és azt gondolta: Hohó! itt többet lehet nyerni, mint pénzt! Itt pozíció, név és minden, minden megnyerhető! Vagy talán nem is így igaz. Hátba tényleg egy becsületes, fiatal leánya volt ez, aki szívesen fogadta el az apja nevét, mert az a nyugalmat, az erkölcsös, tiszte életet jelentette számára. Oh bárcsak így lenne! Csak az az öreg ember élhesse le zavartalanul, szépen a hátralévő napjait. Csak őt ne érje csalódás.

Ha az apját megfogja becsülni az a nő, akkor az ő becsülésére és szeretetére is számíthat. De ha nem? Isten őrizze akkor... Azután önmagára gondolt. Csak ne lett volna

Mit tárgyal a szerdai közgyűlés.

(A városi tanács javaslatai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 11.

Urban Iván báró főispánt betegség akadályozta meg abban, hogy a város tanácsának ma tartott ülésén elnököljön, ezért Vargassy Lajos polgármester vezette a tanácskozást, amelyben a holnap megtartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlés tárgysorozatra kitűzött kérdéseket készítette elő a tanács.

A holnapi közgyűlésnek igen nevezetes eseménye lesz idős és ifjabb Neuman Adolf kérése, amely néhai Neuman Samu emlékére léteztendő gyermekkorház megvalósításának kimagasló momentumát. Azt kéri, hogy a törvényhatósági bizottság terjessze fel a belügyminiszterhez ennek a legmodernebb gondolatn felépülő fontos egészségügyi intézménynek terveit jóváhagyás céljából, hogy azután gyorsan elkészülhessenek a részlettervek és a Neuman család bőkezűségét, nemcsak gondolkodását tanúsító kórház rövid időn belül átadható legyen magasabb céljának. A tanács örömmel tett eleget feladatának és pártoló javaslattal terjeszti a kérést a közgyűlés elé.

Negyven évi kiváló és ügyes szolgálat után vonul nyugalomba Sárkut Domokos, Arad város rendőrfőkapitánya. Nyugdíjkérését kell tárgyalnia a közgyűlésnek és bizonyára teljesíteni fogja a város önzetlen szolgálataiban kifejtett tisztviselőjének kérelmét és részére a tanács javaslata alapján is teljes fizetést, továbbá az állami nyugdíjtörvénynek megfelelő 960 korona lakbért, mint kegydíjat utalványoz.

A Weitzer János alapítvány gondnokságában néhai Nesnera Aladár halálával megüresedett helyre a polgármester a törvényhatósági bizottság egyik legkiválóbb tagjának Müller Károlynak megválasztását hozza javaslatba.

Bemutatja a tanács a honvédelmi miniszternek azt a leiratát, amelyben azt kéri, hogy Aradon honvédelmi osztályt állít fel, ha a város megfelelő laktanyát épít, továbbá ha a már meglevő, de a létszámmel nem megfelelő katonai kincstárnak megfelelő módon átalakítja. Amilyen örömmel fogadta a tanács ezt a leiratot, olyan aggodalommal lát hozzá az ezzel összefüggő kérdések megoldásához. Őrült pénzügyi feladat a laktanya építés és ezért azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a szükséges épületek létesítésére a város és kéri meg a minisztert, hogy kívánalmait Arad pénzügyi helyzetének megfelelő mértékben szorítsa. A gyalogsági laktanya kibővítése lehetetlen, mert a Kossuth La-

jós-utcában a mai épület mellett megfelelő telek nincs. A tanács hajlandó új kaszárnyát építtetni és ezt javasolja is a közgyűlésnek, de csak az esetre, — úgy mond — ha a honvédelmi miniszter Aradra helyez két gyalogzászlóaljat és az ezredtörzset.

Ismerítettük Domány József és társainak akcióját, melynek az a célja, hogy az új katolikus templom a Boros Béni téren épüljön fel, mert a Ferenc-térre erre alkalmatlannak tartják. A beadott indítványt a tanács elutasító javaslattal terjeszti be.

— Nem áll meg — mondotta Lőcs Rózsa tanácsnok, az ügy előadója — a kérelmezők egyik érve sem, mert a Ferenc tér maga is oly impozáns, mint a Boros Béni-tér és a katolikus érdekeket is jobban szolgálhatja az itt épülő templom, mert sűrűn lakott városrészek lelkizettségét elégíti ki. A törvényhatóság a katolikus hívek kifejezett kérelmére döntött a Ferenc tér mellett és teljesen szabályszerűen hozta meg határozatát. Nem volt szükség névszerű szavazásra, mert a törvényhatóság magának építi a templomot és a telket nem idegeníti el.

A tanács maga is szükségesnek tartja, hogy a rendőrség részére külön házat építsen a törvényhatóság és javasolja is, hogy a közgyűlés 250,000 korona építési költség keretében írjon ki országos tervpályázatot, amely május elsején jár le és alakítsa meg a zsűrit, a szokásos módon. A jutalmakra szükséges összeget ideiglenesen valamelyik alaphoz kell kölcsön venni.

— Miért javasoljuk mi a tervpályázat kiírását — mondotta Vargassy polgármester, — mikor éppen azért szerveztük az építésmérnöki állást, hogy megtakarítsuk a pályadíjak költségeit.

— Az építészeti bizottság véleménye szerint — felelte Lőcs tanácsnok — ez a munka túlhaladja a mérnöki hivatal erejét.

— Talhaladja igen, — szólt közbe Kovács Vince tanácsnok — mert az építésmérnök nem megfelelő. Bizony nincs más hátra, minthogy kiírjuk a tervpályázatot.

A rendkívüli katonai szolgálatra behívott városi alkalmazottak sorsát élénk érdeklődéssel kíséri a város közönsége és a tanács is szűkebb körben érzi annak, hogy a fegyver alatt állók amennyi súlyos helyzetén segítsen. Ezért nem tette magáévá Kilenyi János főszázvezető előterjesztését, mely azt kéri, hogy Szilágyi László dr. rendőrtiszt fizetését szüntesse be, mert február 12 én két hónapja lesz, amióta bevonult a hadsereghez és a szabályzat csak két hónapi fizetést biztosít neki.

— Ezt a nagyságosságot — mondotta Kovács Vince tanácsnok — véglegesen kellene rendezni, mert a város közönsége maga is szívesen látná, ha a rendkívüli szolgálatra behívottak itthonmaradt családjairól emberies módon gondoskodik. Ezért azt javaslom, hogy a nő és családok behívottak fizetését hat hónapig teljesen

utaljuk ki, ez idő után pedig a fizetés hetven százalékát a családnak juttassuk.

— A végleges megoldásról most nem tanácskozhatunk, — mondotta a polgármester — mert a helyzet bizonytalan és ha tömegesen hívnák be az alkalmazottainkat, azok helyetteseiről gondoskodnunk kell és a város közönségét sem terhelhetjük meg azzal, hogy esetleges háború idején olyan kötelezettségeket vállaljon magára, melyeket azután teljesíteni nem tud.

A tanács végül abban állapodott meg, hogy úgy a nő, mint a nőien behívottak részére három hónapi fizetés kiutalását javasolja és pedig a bevonulást követő hónap első napjától számítva.

Szilárd István győri lakos ama ajánlatát, hogy a város a vízműtelep mellett levő 631 négyszögöl telket vegye meg hetven koronájával, a tanács elutasításra javasolja, mert csak a vízműterhére lehetne megvásárolni, de ez még ma nem a városé, másrészt pedig a városnak most készpénze nincs és a kölcsön rendkívül megrágitaná a telket.

Zombor városa, mint megírtuk, azt kéri, hogy Schweidel József vértanu földi maradványait engedje át, hogy szülővárosában temethessék el. Kovács Vince tanácsnok javaslatára kimondotta a tanács, hogy a kérelem megtagadását proponálja a közgyűlésnek, mert a vértanu hamvai ez idő szerint még nincsenek kiemelve a sírból és az egész ország akaratának szegülne ellen a város az átengedéssel, minthogy a vértanuk emlékének Aradon leendő megőrkítésére és azok földi maradványainak Aradon történő összegyűjtésére adott megbízást a város közönségének azzal, hogy a nemzet földjére országos gyűjtés keretében adakozott.

A tanács az Aradon tartandó esperantó kongresszus támogatására ötszáz korona segélyt hoz javaslatba. A turista egyesület részére a kultúrpalotában harminc napi felmondási idővel kétszázötven korona évi bérlet átenged egy szobát. A temetővári vakok intézete Aradon fizetést akar letétesíteni. A humánus céira három éven át évi négyszáz korona segély megadandóságát javasolja. Kalmár Gyula Gáji kántor kérelmére ennek lakbérét százötven koronáról négyszáz koronára emeli a tanács. A temetőfelügyelő kérelmére a sírásó díjakat három koronáról hat koronára, illetve két koronáról négykoronára emelik.

Berzeviczy a kormány mellett. Budapestről jelentik: Berzeviczy Albert, Budapest második kerületének képviselője ma este megjelent választói körében és elmondotta a közvélemény által már régóta várt beszédét a politikai helyzetről. Rámutatott azokra az okokra, melyek kényszerítették, hogy a házelnöki állásáról lemondjon. Kijelentette, hogy az ellenzék ugyancsak provokálta a többségi erőszakot. Ma már érezni kell, hogy a parlamenti krízis kérdésében

Urban Iván báró főispánt betegség akadályozta meg abban, hogy a város tanácsának ma tartott ülésén elnököljön, ezért Vargassy Lajos polgármester vezette a tanácskozást, amelyben a holnap megtartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlés tárgysorozatra kitűzött kérdéseket készítette elő a tanács.

A holnapi közgyűlésnek igen nevezetes eseménye lesz idős és ifjabb Neuman Adolf kérése, amely néhai Neuman Samu emlékére léteztendő gyermekkorház megvalósításának kimagasló momentumát. Azt kéri, hogy a törvényhatósági bizottság terjessze fel a belügyminiszterhez ennek a legmodernebb gondolatn felépülő fontos egészségügyi intézménynek terveit jóváhagyás céljából, hogy azután gyorsan elkészülhessenek a részlettervek és a Neuman család bőkezűségét, nemcsak gondolkodását tanúsító kórház rövid időn belül átadható legyen magasabb céljának. A tanács örömmel tett eleget feladatának és pártoló javaslattal terjeszti a kérést a közgyűlés elé.

Negyven évi kiváló és ügyes szolgálat után vonul nyugalomba Sárkut Domokos, Arad város rendőrfőkapitánya. Nyugdíjkérését kell tárgyalnia a közgyűlésnek és bizonyára teljesíteni fogja a város önzetlen szolgálataiban kifejtett tisztviselőjének kérelmét és részére a tanács javaslata alapján is teljes fizetést, továbbá az állami nyugdíjtörvénynek megfelelő 960 korona lakbért, mint kegydíjat utalványoz.

az öreg embert nem szabad csalódásnak kitélni, mert az katasztrófával járhatna.

Milyen boldog lehet most! Hiszen ő a levél vétele után rögtön feladta a sürgőnyt:

Gratulálni jön a fiad!

Nini, a vonat már ismerős tájakon robog, már nincs nagyon távol az otthon.

Rényi György némi megnyugvással hajtott hátra a fejét a piros párnára és a lelki tépelődések nagy vihára után elernyedten szunyadt el.

II.

A kis — feltételes — állomáson várta az apja. Az öreg ur sápadt volt és izgatott. Egy órával a vonat érkezése előtt hajtattott ki a legszebb négyesen a fia elé.

Az állomáson fel alá járt és készült rá, hogy mi mindent mond majd. Közben boldog boldogtalanul elmesélte:

— A fiam jön, a fiam!

Végre beérkezett a vonat és — kissé törődött — de azért csinosan, elegánsan ugrott le róla ifjabb Rényi György. Egyenesen az apjához lépett, átölelte és nem tudott mást mondani:

— Gratulálok édes-édes apám! Amit te teszel, az bizonyosan jól van téve.

Bizony az öreg úr dikciója is semmivé lett. Nehány szóvá zavarodott:

— Ne, ne most gratulálj édes fiam. Majd ha őt látod, akkor. Akkor fog igazán jólesni.

A szép hintóban is szótlanul, csak egymás kezét szorongatva ültek.

A nagy várakozás megfektette a lelküket. Az öreg azt, hogy: mit szól, ha meglátja? A fiút meg: Milyen, vajon milyen az a nő?

A nemes paripák hirtelen, mintegy cövekké vállva állottak meg a földszintes kastély előtt.

Gyorsan haladtak fel apa és fiu és a nyitott erkélyen állt a kart karba öltve léptek be az illatos, meleg ebédlőbe.

És bizony nagyon jól volt ez így, mert ha az apja erős karja fel nem tartja, akkor elvágódott volna Rényi ügyvéd ur.

Az a bájos, bár szintén halavány, szőke asszonyka, aki lesütött szemekkel állott előtte, az ő régi szeretője volt. A hűtlen, rossz, közönséges nő, aki elhagyta őt, amikor elfogyott a pénze.

Pillanatig szótlanul álltak. Rényi György agyán az a gondolat rohant át, hogy itthagynia a kedves, szép, meleg kastélyt, amelynek levegőjét megfertőzte ez az ártatlan tekintetű, szőke frufur imádandóan izgató asszony. De aztán az apjára pillantott: az öreg, révedező tekintetű agastyára, akit a sírba vinne a valóság tudata. És a fiatal Rényi összeszedte energiáját, felelmetesen összetört alakját kiegyenesítette. Meghajolt a nő előtt és szeliden mondta:

— Dr. Rényi György vagyok. Kezét csókolom mama.

az ellenzék teljesen elveszítette a játszmát. Azonban nem tagadható, hogy a parlamenti helyzet egészen abnormis, különösen a külpolitikai viszonyokkal szemben. Ezután foglalkozott az új adótörvényről és a házaszájreformmal, melyet végleges formában a mostani viszonyok között veszedelmesnek tart. Ami a választójogot illeti, megengedi, hogy az kétségen kívül komoly és gondos munka eredménye, de nem akarla mondani, hogy ideális mű, sőt nagyon is ráér a javítás, mely remélhetőleg meg is fog történni, mert vannak meghatározások, melyek a gyakorlati alkalmazásban sok ön kényre és visszaélésre vezethetnek. Ami azt a kérdést illeti, hogy a jelenlegi helyzetet alkalmasnak tartja-e a nagyfőntosságú kérdés tárgyalására, kijelenti, hogy őszintén fog válaszolni, annál is inkább, mert a munkapárban senkinek sem tesznek lakatot a szájára. Kötelességének tartja aggályait a döntés órájában a párt előtt is kifejezni és a párt bölcsességgel fog dönteni. Ha a párt nézete szerint veszélyes utra lép, akkor még kevésbé fogja elhagyni, mert veszélynek tette ki magát.

Egy lemondás története.

**(Miért mondott le Neugeboren Emil? —
A választójogi bizottság tanácskozása.)**

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 11.

A képviselőház választójogi bizottsága ma délelőtt 11 órakor folytatta tanácskozását Héderváry Károly gróf elnöklésével. A bizottság ülésén résztvevő Lukács László miniszterelnök s Jakabffy Imre és Némethy Károly belügyi államtitkárok is.

A nemzetiségek és szociálisták a választói reformban.

A mai ülésen Kostyál Mihlós volt az első felszólaló. Szerinte a választójognak se radikálisnak, se konzervatívnak nem kell lenni, hanem legyen olyan, hogy megfeleljen az életviszonyoknak és az ország érdekeinek. A választójog túl demokratikus kiterjesztése nagyon megerősítheti a nemzetiségek politikai befolyását. Ez a veszedelem különösen a felvidéken fenyeget a tót választók megszaporodása folytán. Módosításokat ajánl az adócenzus és a szavazati jog alapjául szolgáló földbirtok mértékére nézve.

Mártonffy Márton örömmel látja a választó jognak az ipari munkásokra való kiterjesztését. E téren a legliberálisabb eljárás sem lehet veszedelmes. Hibásnak tartaná ki nem használni a nemzeti fejlődés érdekében az ipari munkásságban rejlő értékes erőket. Az ipari munkásság összességét nem szabad összetévesztetni a szervezett szociálistá-párttal, mely a munkásságnak mindössze nyolc százalékát teszi. A beterjesztett javaslat mindenben fedi a kormány programjában tett ígéreteit. Az ipari munkásság választói jogosultságát a betegsegélyző pénztári tagsághoz kellene kötni. Statisztikai adatokkal világítja meg ennek következményeit. A javaslatot elfogadja.

Lászlár István gróf az erdélyi viszonyok szempontjából foglalkozik a javaslattal; a javaslat általánosságban 75 százalékkal emeli a választók számát, de a Királyhágón túl az emelés meghaladja a 140 százalékot. E reform következtében a román választók Erdély hat vármegyéjében abszolút többségre tesznek szert. Ha a törvényhozás az ipar támogatásával, a városok fejlesztésével és nemzeti birtokpolitikával segítségére nem siet a magyarságnak, úgy Erdélyben az egész magyarság hovatovább a közébbirtokos osztály sorsára jut.

Ghillány Imre báró a közvetett szavazás híve; miután azonban ez a rendszer nálunk egyelőre meg nem honosítható, nemzeti szempontból más biztosítékokról kell gondoskodnunk. Ily biztosíték a 30 éves korhatár. Ezenkívül minimális, 5 koronás adócenzust is kívánna, valamint intézményes biztosítékokat a nemzetiségi terrorizmussal szemben.

Ghillányi báró beszéde után a mai ülés véget ért. Holnap folytatják a tanácskozást.

Lemondás egy élelapi támadás miatt.

Neugeboren Emil, a nagyszombeni I. kerület képviselője ma délelőtt a választójogi bizottság ülése előtt levelet adott át Beöthy Pálnak, a képviselőház alelnökének. Ebben a levélben arra hívta közre, hogy választójogi valódisági viszonya megadomlott, bejelentette lemondását a képviselői mandátumáról.

Elhatározása hamarosan ismeretessé vált a választójogi bizottság tagjai között a miután lemondása okát közelebbről nem jelölte meg, a képviselők eleinte politikai momentumokra, a választójogi javaslatokkal kapcsolatos okokra gondoltak. A százsz képviselők közül *Schuller Rózsa* és *Melczér Vilmos* nyomban leszaladtak a bizottsági teremmből s a képviselőház újságírói szobájában fölkeresték Neugeborent, a ki egyben a bécsi *Neue Freie Presse* budapesti tudósítója is és megpróbálták elhatározása megmásítására kapacitálni.

Az újságírók kérdésére, hogy mi érlette meg benne lemondó szándékát, Neugeboren csak annyit felelt, hogy különböző pletykák és hírlapi támadások elkedvetlenítették a ezek nyomán az az érzés erősödött meg benne, hogy nem bírja többé választóinak bizalmát.

A szász képviselők hiába próbálták rábeszél-
ni lemondó levelének visszavonására. Neugeboren
nem tárgitott.

— Kérlek, mondta neki Schuller Rezső, gondold meg, hogy lemondásodat az ellenzék politikai okokra fogja visszavezetni. Azért, hogy oda-
haza egy újságban tréfásan foglalkoztak veled, ez még nem ok arra, hogy lemondj a mandátumodról.

Jankovich Béla közoktatásügyi államtitkár, a képviselőház alelnöke ugyancsak fölkereste Neugeborent és arra hivatkozott, hogy az ellenzék könnyen félremagyarázhatja a lemondást s politikai fegyvert kovácsolhat belőle a munkapárttal szemben.

A munkapárti képviselők közül Telegdy József kérte Neugeborent, hogy ne hamarkodja el a dolgot, legalább huszonnégy óráig függessze föl elhatározását.

— Az ellenzéki újságok, — mondta — mint követendő példára fognak hivatkozni lemondásodra. Pártoddal szemben is vannak kötelességeid, mi lenne, ha mindnyájan lemondanánk a mandátumról csak azért, mert valamelyik újság megismadott bennünket.

— Az én lemondásomnak, — felelte Neugeboran, — *lélektani okai vannak*, régóta forgatom fejemben ezt a szándékot. Nem tudok olyan föltételek mellett képviselő maradni, hogy a *választók úgy bánjanak velem, mint a cselédjükkal*. Nekem nem kellett a mandátum. Fölajánlották és elfogadtam. Mindössze kétszázszzegeven koronámba került, ennyit fizettem a sörét, amivel a mandátum átnyújtó küldöttséget megvendégeltem. Különben is megtáviratoztam már lemondásomat a pártelnökömnek is, holnap pedig levelet intézek választóimhoz is.

Bizalom a kormánynak.

Rimaszombatból jelentik: Gömör-Kishontmegye törvényhatósági bizottsága Bornemissza László főispán elnöklésével ülést tartott, melyen Koós Gyula dr. javaslatára elfogadták azt az indítványt, hogy a vármegye a nemzeti állam fenntartásához szükséges demokratikus alapon álló, az értelmiség befolyását mindazonáltal fenntartó, a kisgazdak sereglme nélkül a legmesszebbmenő jogkiterjesztéssel felépített választójogot kívánja a kormánynak illyirányu törvényjavaslatát nagy rokon-szeuvel fogadja, mert reformokat és nem forradalmat kíván. A közgyűlés az indítványt 177 szavazattal 24 ellen elfogadta, majd 129 szótöbbséggel elhatározták, hogy a kormánynak bizalmat szavaznak.

Sopronból jelentik: Sopron vármegye mai közgyűlésén Tólos István volt néppárti képviselő azt indítványozta, hogy írjanak fel a kormányhoz, hogy a választójogi törvényjavaslatot vonják vissza s csak akkor tárgyalják ismét, mikor a parlamenti rend helyreállott s ilyen értelmű határozathozatal vőgett keressék meg a többi törvényhatóságokat is. Az indítvány felett 132 szavazattal 46 ellen napirendre tértek azzal az indokolással, hogy a vármegye már több ízben fölirt a kormányhoz a választójognak demokratikus alapon való kiterjesztése érdekében.

A ferencvárosi választás.

Február huszonhetedikén lesz a választás a Ferencvárosban és ezen a napon két olyan erős ellenfél kerül szembe egymással, mint Helvey Tivadar dr. és Visontay Soma. Helvey pártunkiról 67-es programmal lép föl, Visontay mögött pedig a negyvennyolcasok szervezkednek. Így nagyon erős harcra van kilátás a Ferencvárosban. Tegnap délután a ferencvárosi szövethozott ellenzők nagy lelkesedéssel jelölték Visontait, aki mára igezte a választ. Visontai Soma a Kossuth Fe-

renc hozzájárulásától tette függővé, hogy a jelölést elfogadják-e vagy sem. Ma délelőtt hosszasan tanácskozott Kossuthfal és a konferencia eredményeképpen a déli órákban közölte a ferencvárosi ellenzék vezetésével, hogy a jelölést elfogadják.

VÁROS ÉS MEGYE.

Nem kell az aszfalt.

— *A városi tanács határozata.* —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, febrúar 11.

Arad város tanácsa ma tartott ülésében foglalkozott a Varjassy Lajos utca burkolására kiírt versenytárgyalás eredményével és egyhangu határozattal azt javasolja a törvényhatósági bizottság közgyűlésének, hogy mint az abszolút legolesőbb ajánlattevőt a Kőszénbánya és téglagyár budapesti céget bizza meg az utca burkolásával. A tanács ezzel a határozattal a keramit mellett döntött. Kimondotta egyuttal azt is, hogy mellőzi a Magyar Aszfalt részvénytársaságnak azt a pótajánlatát, melyet lapunkban részletesen ismertettünk és amelyről megállapítottuk, hogy az elfogadhatatlan, sőt még csak nem is tárgyalható. Mellőzi pedig abból az igen helyes és a törvényeknek, valamint a közszállítási szabályrendeletnek egyedül megfelelő indokból, mert ezzel biztosítja a város által kiírt versenytárgyalások komolyságát. A pályázat kiírásával és feltételeinek meghatározásával a törvényhatóság megmondotta mit akar és ezt a vállalkozóknak olyan irányítóul kell tekinteni, melytől eltérés nincs.

Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok ismertette az említett utca burkolatára beérkezett ajánlatokat, valamint az ajánlattevő és a közlekedési bizottság javaslatait, melyek szerint, minthogy a Varjassy Lajos utcában 10—12 éven belül autóbusz közlekedés nem lesz, felesleges lenne a drágább és a súlyos teherforgalomnak meg nem felelő aszfalt burkolat és mint úgy az egységárra, mint a fentartási költségekre vonatkozólag is legolcsóbb Kőszénbánya és téglagyár ajánlatát mondják elfogadandónak.

— A Magyar Aszfalt gyár részvénytársaság —
 úgy mondotta — pótajánlatot nyújtott be, mely
 szerint a 17 korona egységárból 10 fillért enged,
 a fentartási költséget 40, illetve 45 fillérre redukálja, mert a város egyelőre nem akar autóbusszt
 járatni a Varjassy Lajos-utcában. *Ez a pótajánlat véleményem szerint nem vehető tekintetbe, mert*
a versenytárgyalási feltételekben az utca burkolására
 20 centiméteres beton alap volt előírva teljesen
 függetlenül attól, jár-e ott autóbussz, vagy nem
 jár. A város ma egyáltalában nem tudja még
 megmondani, hogy mely utakon fog autóbusszt já-
 ratni és attól nem teheti függővé a burkolást. »

— Ettől eltekintve — mondotta az elnöklő Varjassy Lajos polgármester — a városi versenytárgyalások komolyságát veszélyeztetnénk, ha a közszállítási szabályrendelet ellenére a pótajánlatot figyelembe vesszük. Hisz akkor nem jönne komoly vállalkozó Aradra. Különben szíveskedjék megmondani tanácsnok ur, hogy a pótajánlatban kitüntetett 40, illetve 45 fillér fentartási költségnél mennyivel kér kevesebbet a keramit gyáros?

— Öt, illetve tíz fillérrel.

— Tehát abszolút is a legolcsóbb — mondta a polgármester.

— Minthogy — folytatta Lőcs tanácsnok — a Magyar Aszfalt még figyelembe nem vehető pótlásának szerint sem a legolcsóbb, de másrészt pedig a főútvonal fenntartási költségei tekintetében sem mutatkozott méltányosnak a várossal szemben, mert a szerződés szerint megállapított 32 fillérre még 50, illetve ha a Varjassy Lajos utca burkolatát megkapná 40 fillér pótdíjat kér, javasolom,

múltóztassák összes ajánlatait mellőzve a Közszénbánya és téglagyár társulatot a munka kivételre ajánlani. A tanács így határozott.

Elutasított felebbezés. Megírjuk, hogy a Magyar Aszfalt Részvénytársaság megfeleltette a tanácsnak azt a határozatát, mellyel kimondotta, hogy a főúton lévő aszfalt fenntartásáért csak a vállalatnál kötött szerződésben megszabott 82 fillért fizeti, mert a vállalkozót jog szerint ennél több nem illeti, noha most autobus közlekedik az úton és sem 50 fillér, sem kevesebb pótdíjra igényt nem tarthat. A benyújtott felebbezést a tanács mai ülésében tárgyalta és minthogy a részvényársaság most sem tud egyetlen olyan elfogadható indokot mondani, mely akár csak egy fillér pótdíj fizetésére kötelezné a várost, azt javasolja a közgyűlésnek, hogy térjen felette napirendre.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1918. évi február hó 12-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 55. A városi tanács betérjeszti a színházépület II emeletén levő lakás bérbeadása iránt megtartott árverés eredményét. 56. A városi tanács betérjeszti a Hájó és Határ-utcaik Shone csatornázása iránt megtartott árlejtés eredményét.

Törökország ujra békét akar.

(Török győzelmek. — Kedvezőbb békefeltételeket remél a porta.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Arad, február 8.

A közvéleményben igen figyelemreméltó változás következett be. Ennek a változásnak oka első sorban az, hogy a harcokról nagyon kedvező hírek jönnek, a másik pedig, hogy a csapatok mind támadásra tértek át és mint látszik, szerencsésen operálnak különösen a bolgárok ellen. A lakosság most valósággal lelkesedik a háborúért és ma már sokkal jobban vélekedik az új kormányról. Konstantinápoly képe most egészen más, az utcákon megélenkült az élet, önkéntesek mutatkoznak mindenfelé és a mecsetekben a hódzsák háborút hirdetnek a hitetlenek ellen. Még a katonai liga körében is egészen más lett a vélemény az új törökökről és mindenki meg van róla győződve, hogy a katonai sikerek meg fogják változtatni Törökország diplomáciai helyzetét. A második háború, a mely nagyon jó auspiciumok között kezdődött, kiküszöbölt a hadseregéből minden félreértést, a tiszteket és a legényeket egy érzés, a haza megmentésének szüksége tölti be és Mahmud Sefket basa, aki népszerűségéből sokat vsztott, újra a nép embere kezdi lenni. A portakörök messze vannak ugyan attól, hogy a helyzetet tulbecsüljék, de azért mégis örülnek a hadiszerencse megváltozásának, mert módot nyújt nekik arra, hogy újabb béke tárgyalást kezdenek és az előbbinél elfogadhatóbb feltételekkel köthessenek békét.

Sikerős harc minden harctéren.

Frankfurt: A Frankfurter Zeitung-nak jelentik Konstantinápolyból: Vasárnap este a törökök friss csapatokkal támadtak és folytonos szuronyos támadásokkal rendkívül hűvel harcoltak. A küzdelem csekély megszakításokkal egészen tegnap estig tartott. Végül sikerült a törököknek a bolgárokat Ámílióból a Kavak folyó tulsó partjára visszavetni. A törökök ezután folytatták előrenyomulásukat Bulair irányában. Hétfőn reggel a törökök megtámadták a Bulairral szemben lévő Kali menti magaslatot, amelyet nyolcezer bolgár tartott megszállva. A törökök a harc előkészítése után szuronytámadást intéztek, a bolgárokat ebből a hadállásból is kivetk és a legközelebbi hadállásukig üldözték, melyet az előző napokon jelentékenyen megerősítettek. A bolgárok itt sem tudták magukat tartani. Más hadoszlopok, a melyek

Miriofitóból indultak el, szintén rábukkantak az ellenségre és a bolgárok elkeseredett harc után kénytelenek voltak visszavonulni, rendkívül sok halottat hagyva a harctéren s ezernyolcszáz katonája fogságba esett. A konstantinápolyi kormány a győzelmes seregnek üdvözlő táviratot küldött.

Konstantinápoly: Bár a Rodostó körül folyó hadműveletekről hivatalos jelentést még nem tettek közzé, hivatalos hírek mégis megerősítik a török hadsereg nagy partraszálló sikerét. Több összeütközésük is volt a bolgárokkal, akik az ország belsejébe vonultak vissza. A porta csak a végleges eredményt várja, hogy azután közzétegye a jelentést. Már most is megállapítható azonban, hogy a török csapatok tért nyernek, sőt már többeket foglyul is ejtettek. Gallipoli körül is folyik a harc. A török csapatok megtámadták Kamiló magaslatait és megtisztították az ellenséges helyőrségtől. Az ott felállított négy bolgár ágyú közül kettő a törökök kezére került. Csataidzsnál a helyzet a törökökre igen kedvező. Az ítham szerint tegnapelőtt egy török önkéntes különítmény hevesen megtámadta a bolgárok hadállását. Az önkéntesek a szurós drótsövények akadályát legyőzve, a sáncerdőkhöz nyomultak előre és veszteségeket okoztak a bolgároknak. Az ellenség, mely közben erősítéseket kapott, megkísérelte, hogy az önkéntes csapatot, mely csak száz főnyi volt, körülzárja, de az önkénteseknek sikerült magukat átvágniuk és halottaikat és sebesülteiket is elvitték. Az ellenségnek több mint ezer halottja és sebesültje volt. Amikor az önkéntesek erősítéseket kaptak, megint előrenyomultak és a bolgárokat kiszorították állásaikból. A bolgárok csak behagyott ágyúikat. A törökök kétezer bolgért elfogtak, kik közül harmincegyet ma este ide hoztak.

Konstantinápoly: A hadügyminiszter a tegnapi harcokról a következő jelentést adta ki: A tegnapi nap folyamán a csataidzsiái vonal jobb szárnyán nem állott be változás, a balszárnyn az ellenség a kilencedik hadtesttel találta magát szemben, amely Akalan irányában visszaverte az ellenséget. Ugyancsak a balszárnyn önkéntes csapatok támadták meg seregeinket, de ezek is vereséget szenvedtek. A Buluti magaslatokat, melyek Csataidzsát nyugat felől uralják s melyeket az ellenség tartott megszállva, seregeink szuronytámadással visszafoglalták. Csapatunk Babuburgasig nyomultak előre, tíz bolgár menekült, egy bolgár tisztelet elfogtak. A lovasság megszállotta Daigadot, a bolgárok nyugat felé húzódtak vissza.

Konstantinápoly: Egy estilap jelentése szerint Esszad basa a janinai csapattal nagy győzelmet aratott a görögökön. A hadvezér visszavonulást színelit, mire a görögök támadóan léptek föl. A törökök most mindkét szárnyon megkezdtek a tüzelést az ellenségre és nagy vereséget okoztak neki. A görögöknek Bizami erőd ágyúinak tüzelése közben 1800 halott visszahagyásával menekülniök kellett.

Konstantinápoly: Ma hivatalos komminükét adtak ki, mely a következő: E hó 3-án a görögök megtámadták Janinát, a támadás azonban sikertelenül végződött, mire a görögök visszavonultak. Északon ennek következtében a helyzetben semmi változás sem történt. Bulairban nyugalom uralkodik, a bolgárok megerősítették ittlevő hadállásaikat. Hét görög hajó Timbrosból Avitigi felé közeledett, de az egyiket elűzték.

Tizennégy napja bombázzák Drinápolyt.

Konstantinápoly: A drinápolyi konzulok tegnap harmadszor táviratoztak nagyköveteiknek s panaszkodtak, hogy a bolgárok az emberiség minden törvénye ellenére most már negyedik napja megszakítás nélkül bombázzák a várost.

Konstantinápoly: Hivatalosan jelentik, hogy február kilencedikén egy erős török különítmény kitört Drinápolyból és Galliden felé szerencsésen előrenyomulva elfoglalta az ellenséges hadállásokat. Mután a bolgárok jelentékeny veszteségeket szenvedtek, a törökök visszatértek Drinápolyba.

Konstantinápoly: Drinápolyt minden eredmény nélkül ostromolják az egyesült bolgár-szerb csapatok. Tegnap arra kényszerítették a bolgárokat, hogy bujaringi hadállásukat feladják.

Konstantinápoly: Néhány török hadihajó ma bombázta Szilivrit és a bombázás védelme alatt a török csapatok partraszálltak és hatalmukba kerítették a várost.

Drinápolyból jelentik: Sukri pasa az egész város kövezetét feltépte, hogy ezáltal a bolgár granátok és bombák hatását csökkentse.

Szkulari véres ostroma.

Bécs: Feltétlenül hiteles értesülés szerint a Szkulari mellett lévő szerb segédcapatok Brdizánál az erőd déli oldalán tegnap saját szakállukra rohamot intéztek a vár ellen, azonban rendkívül súlyos vereséget szenvedtek és kénytelenek voltak Busaig hátrálni. A montenegróiak és a szerbek az új háború alatt a tegnapi napig hatezer embert veszítettek.

Cattaróból jelentik a Südslavische Correspondenznek, hogy az a hír, mintha Haszán Riza parancsnok elesett volna, nem felel meg a valóságnak. Egyszerűen jelentik, hogy a Szkularit ostromló szerb csapatok ma nagy vereséget szenvedtek a várból kirohanó török őrségtől.

Cettinjéből jelentik a Lokalanzeigernek: Szkulari újabb ostroma megkezdésével Cettinjében nagy volt az öröm, de ezt tegnap mély gyász váltotta fel. Vukotics tábornok, Milena királyné testvérbátyja megsebesült, egész zászlóaljnak elestek és a harctérről folytonosan szállítják a sebesülteket, úgy, hogy alig van már hely azok elhelyezésére, mert az összes kórházak már megteltek.

Cáfolják a török sikereket.

Szofijából jelentik hivatalosan: Azok a hírek, melyek nagy török győzelmekről beszélnek, teljesen ellentétben állanak a tényekkel. A valóság az, hogy Podimánál és Sarkiojnéél a törökök nagy veszteségeket szenvedtek és egyetlen partraszállási kísérletük sem sikerült. A csataidzsiái vonalnál pedig egyetlen komolyabb összeütközés nem történt. Ami a Gallipoli félszigeten történteket illeti, elegendő rámutatni arra, hogy a bulairi ütközetek alatt a törököknek több mint tizenötezer halottjuk és sebesültjük volt s ebből már látható, hogy mily neveltséges dolog török győzelmekről beszélni. Remélik, hogy az európai közvéleményt ezek a győzelmi hírek nem vezetik félre.

Hakki pasa békekövetsége.

Bécs, február 11. A török kormány Tefik pasa után Grey Edvárd közbenjárását kérte ki, hogy a hatalmak Törökország őszinte békevágát honorálva, tegyék lehetővé az új béketárgyalás megindítását. Jó forrásból jelentik, hogy a törökök a porta legutóbbi válaszájegyzéke alapján szeretnének tárgyalni, a hatalmak azonban ragaszkodnak ahhoz, hogy az új tárgyalásnak a hatalmak együttes jegyzékében foglalt feltételek teljesítése legyen a kiinduló pontja. A nagyköveti értekezlet a mai ülésen dönt a török kormány kérelméről.

Páris: A Petit Parisien értesülése szerint Hakki pasa több európai fővárost meg fog látogatni, hogy a nagyhatalmak véleményét kipuhatolja arról, hogy milyen álláspontot foglalnának el abban az esetben, ha Törökország lemondana arról, hogy a balkáni szövetségesekkel közvetlenül tárgyaljon s a függőben lévő kérdések végleges rendezését a nagyhatalmak kezébe tenné le.

Konstantinápoly: Hakki pasa el fog látogatni Bécsbe, Párisba, Londonba és Berlinbe, hogy személyesen tárgyaljon a nagyhatalmakkal a béke közvetítéséről. Ezek a tárgyalások folytatásai lesznek azoknak a tanácskozásoknak, amelyeket Mahmud Sefket nagyvezér folytatott a konstantinápolyi nagykövetségekkel.

Egy aradi bank ügye a rendőrségen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 11.

Az aradi *Forgalmi Bank* részvénytársaság ellen néhány nap óta vizsgálatot folytat az aradi rendőrség. A főjelentést először *Fixmer Ambrus* dr. ujaradi ügyvéd, a bank felügyelő bizottságának tagja tette meg, de az ő panaszát a rendőrség betekig pihentette. *Fixmer* főjelentéséhez azután csatlakozott *Hemmen János* ügyvéd, *Bohn Károly* kereskedő, *Rozsnyay József* dr. gyógyszerész. A rendőrség ekkor már látta, hogy nem egy ember munkája a *Forgalmi Bank* elleni akció, hanem a jóhiszemű közönség érdekeinek megvédéséről van szó és erre gyorsan hozzálátott a bank ügyeinek kibogozásához.

A főjelentők panaszai a következőkben foglalhatók össze: A bank, amely egymillió kétszáz ezer koronára alaptőkével indult meg, elspekulálta a részvényesek pénzét. Maga az alakulás szabálytalan volt. A kereskedelmi törvény szerint ugyanis csak akkor szabad a részvénytársaság megalakulni, ha minden részvény tíz százalékát befizették. A *Forgalmi Bank* részvényeinek nagy része azonban fiktív volt. *Novák Aurél* pécsi ügyvéd nevére ugyanis az alapítók egyike négyszáznegy darab részvényt jegyzett, holott *Novák* senkinek se adott fölhatalmazást a jegyzésre. A nevét tehát meghamisították. A részvények egy részét így önkényesen jegyezték le a vezetőség egyes tagjai s mivel ők nem tudták befizetni a fiktív részvények tíz százalékát, tehát a jóhiszemű részvényesek tudatlanságát kihasználták. Főszólították őket, hogy a részvények összegének felét, vagy háromnegyedét fizessék be. Sokan meg is tették ezt és az így befizetett összeget önkényesen arányosan felosztották az összes részvények között úgy, hogy mindegyiknek meglett a tíz százaléka.

A bank tisztviselőit is beugratták. Csak azokat alkalmazták, akik részvényeket jegyeztek. Amikor így „le volt jegyezve” minden részvény, megtartották az alakuló közgyűlést. (Megjegyzendő, hogy az alapítási felhíváson nagy vidéki pénzintézetek is szerepeltek, amelyek azonban nem jegyezték részvényeket.)

Mivel a törvénysek csak úgy jegyzi be a részvénytársaságot, ha a részvények harminc percentje be van fizetve, az alapítók kénytelenek voltak most is érvény kimutatni a harminc percentet, mint az alapításhoz szükséges tíz percentet. Több részvényesértéktelen váltóval fedezte részvényének harminc százalékát. Az alapítók önmaguk között a befizetett részvénytőkéből ötvenezer koronát osztottak, szét alapítási munkadíj és költség címen, holott az alapítási tervezetben csak pár ezer korona készlethez lett volna szabad felhasználniok. A debreceni, azóta elpusztult Nagymagyar Általános Bank volt igazgatója, *Czira Endre* tizenháromezer négyszáz koronát, egy aradi ur pedig tízezer ezer koronát kapott. Az intézet legutóbbi közgyűlésén a vádak nem engedte elmondani az elnökség, amely ki akar bujni a felelősség alól és most új egyének kezére akarja játszani az intézetet, azért tették meg a károsultak a főjelentést. Legutóbb a vasutas takarékpénztár folytatott tárgyalásokat, hogy megmentse az intézetet, azonban az esetleges kriminális elégtétel kérdéseben a *Forgalmi Bank* teljesíthetetlen föltételeket szabott, ezért a vasutas takarékpénztár megszakította a tárgyalást.

A rendőrség átirta a törvénysekhez az eredeti részvényaláírási ívet kérve, amelyen a hamiítások fölfedezhetők. Kihallgatták már dr. *Messer Károly* aradi ügyvédet, egyik részvényesét, akinek részvényei után tíz százalékos befizetést tüntettek föl. *Messer* kijelentette, hogy ő ugyan jegy-

zett részvényt, azonban nem fizetett be értük semmit. A rendőrség kihallgatja az igazgatóság tagjait is, azután áteszi az iratokat a királyi ügyészséghez. A főjelentők képviselője *Kell József* dr. aradi ügyvéd.

Munkásforrongás a csepeli tölténygyárban.

— Hetezer ember sztrájkja. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 11.

Ma délelőtt tíz órakor *Weiss Manfréd* csepeli tölténygyárában hetezer munkás sztrájkba lépett. A gyárban tudva-érvőleg rendes körülmények között csak kétezeröt száz munkás szokott dolgozni, de az erősen felszaporodott munka folytán most hetezer munkást foglalkoztatnak, akik éjjel nappal dolgoznak. A sztrájk okát nem lehet a munkások bérharcában keresni, mert a napibérek igen magasak voltak. Férfiak naponta tizenöt-husz, leányok öt-hat koronát kerestek a gyárban. A tölténygyárban azonban rendkívül erős szociális szervezet dolgozik, amelynek fő bizalmi embere egy *Láng* nevű gyári munkás.

Ez a *Láng* szigorúan ellenőrizte, hogy a gyárba csak szervezett munkásokat vegyenek fel. A nyugtalanág akkor kezdődött, mikor a múlt héten egy *Mózer* nevű szervezetlen munkást vettek fel a gyár kötelékébe. Mikor *Mózer* munkába akart állni, a többi munkások kikergették a gyárból. *Mózer* feljelentést tett *Némethy* szolgabírónál *Láng* ellen, mert őt gyanúsította azzal, hogy a munkásokat ellene felbujtotta.

Tegnap azután a kislőveg osztályban a munkások beszüntették a munkát azzal az indoklással, hogy két szervezetlen leány dolgozik a gyárban és ezek eltávolítását kérték. Mivel ez nem történt meg, a kislőveg osztály munkásai még az est folyamán sztrájkba léptek. Ma délelőtt azután megjelent a gyárban egy *Pintér* nevű csepeli rendőr és *Lángot* elő akarta állítani, de a dolog nem került ideig, mert a munkások megrohanták, összeverték és kidobták a gyárból. A rendőr erre a csendőrséghez szaladt és karhatalmi védelmet kért. A csendőrök csakhamar megjelentek a gyárban és *Lángot* leakarták tartóztatni.

A munkások erre összegyűltek a gyár főudvarán és óriási kiabálás után elhatározták, hogyha *Lángot* letartóztatják, valamennyien abbahagyják a munkát. Végre a gyárvezetőség belátta, hogy *Láng* letartóztatása beáthatalatlan következményeket vonna maga után, még az is valószínűnek látszott, hogy a munkások a csendőrökkel is összeütköznek, akkora volt az elkeseredésük. Ezért a gyár vezetősége maga megszöktette *Lángot* a csendőrök elől.

Mikor a csendőrség elvonult, a gyár vezetősége délután hatig tanácskozott a munkásokkal, de ennek a tanácskozásnak nem volt eredménye, mert a munkások nem voltak hajlandók újból megkezdeni a munkát. A gyárban az tíz óra délelőtt tíz óra óta szünetel. Bizonyos körökben azt hiszik, hogy ez a sztrájk összefüggésben áll már a szociáldemokrata párt által tervezett általános sztrájkjal. Ezzel ellentétben a munkások kijelentették, hogy sztrájkuk semmiféle kapcsolatban nincs az általános sztrájkjal, csak a szervezeti harc vezette őket erre a lépésre s az a körülmény keserítette el őket, hogy a gyárban szervezetlen munkásokat alkalmaztak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Zenekedvelők Egyesülete választmányi ülést tart február hó 16-án, (vasárnap) d. e. 11 órakor a kultúrpalota zeneiskola termében. Tárgy: A városnak fizetendő 400 korona házbére. A választmány tagjait tisztelettel meghívja *Insztoria Kálmán* kir. tan. ny. polgármester egyes. elnök.

Amerikai magyarok.

(Barth Lajos levele az Aradi Közlönyhöz.)

*

Arad, február 11.

Barth Lajos — természetesen autogram gyűjtőményével együtt Amerikában tartózkodik, mint ezt amerikai lapok közleményei nyomán az *Aradi Közlöny* is megírta. *Barth Lajos* most levelet írt az *Aradi Közlönynek* és levelében érdekes dolgokat mond el amerikai tapasztalatairól.

Levelében részletesen leírja a newyorki magyarok társadalmi életét és gondolkozását. Százötvenkétezer magyar lakik ebben a sok millió lakosú világ városban, tehát Budapest után az amerikai New York a legnagyobb magyar város. A newyorki és általában az amerikai magyarok *Barth Lajos* tapasztalatai szerint teljesen elszakadtak Magyarországtól és gondolkodásuk a magyar királyságról nem a legkedvezőbb, sőt a királyról szinte sértően nyilatkoznak az amerikai magyarok.

Az amerikai nevezetességgé lett autogram-gyűjtő a newyorki magyar egyesület helyiségeiben például meglepetéssel látta *Taft* elnök, *Roosevelt*, *Globe* államtitkár arcképét és amikor aziránt érdeklődött, hogy hol van a magyar király arcképe, a kalauzoló amerikai magyarok azt felelték:

— Az emeleten van egyik szobában *Kossuth Lajos* arcképe. Az kell nekünk és nem a királyé.

Amikor a loyaltástól duzzadó *Barth* szemrehányóan mondta, hogyan beszélhet így magyar ember, az egyik kisézője ezt válaszolta:

— Mi jó amerikaiak vagyunk, csak a gyomrunk maradt magyar!

A legintelligensebb amerikai magyarok véleménye is az Magyarországról, hogy itthon az állam, a kormányok mind csak arra törekednek, hogy jó sok kivándorló legyen, mert hasznot húznak a kivándorlásból. Azok a kivándorolt magyarok, akik jó pozícióra tettek szert új hazájukban, egyszerűen eltitkolták magyar származásukat és azt hirdetik, hogy ők németek. A magyarságnak ugyanis — írja *Barth Lajos* — egyáltalában nem jó hírneve van Amerikában.

Az egyszerűbb magyaroknak se sokkal hazafiasabb, lelkesedőbb a gondolkozása. Egy jómódu magyar származású newyorki fodrásznál, akinek kilenc segédje közül öt magyar ember, az egyik magyar segédje, aki Komáromból került a newyorki avenue-re, elmesélte, hogy most kapta meg a konzulátus útján a katonai behívó parancsot a háborús készülődés következtében.

— Ezem ágában sincs hazamenni — mondotta a borbélyeség — hiába ígérnek husz korona napidíjat és ingyen hajójegyet hazáig. Mi közöm van nekem Magyarországhoz? Itthon csak nyomorogtam, eladósodtam, itt pedig urí dologom van, naponta hat dollárt keresek. Magyarországon egész héten át se volt ennyi keresetem. Az is bolond, aki innen Amerikából hazamegy megegyeszer!

Barth Lajos levelében leírja még, hogy Amerikában valóssággal ostromolják őt autogramgyűjtőményéért, amelyet világhírű nevezetességek tekintenek. Leírja például, hogy egy hajót alkalmából a tisztán Amerikából álló társaság a lapok cikkei alapján sokat beszélt Aradról, melyet úgy emlegettek, mint a magyar Általános legintelligensebb városát. Aradnak — *Barth Lajos* így írja — az amerikaiak szerint három nevezetessége van: először a vértanúk kivégzése, azután *Tisza* István gróf képviselősége és végül az, hogy Aradon született — *Barth Lajos*.

Arad nevezetes szülőtte különben most *Nizzába* készül és ott fog előadni a *Világ* című híres autogramgyűjtőmény sorsa, az, hogy milyen áron tudja értékesíteni *Barth Lajos* könyvét. Ha annyi összeget szerez, amennyit ő remél — írja — akkor szülővárosa kellemes meglepetésben részesül.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Szerda: *A haza*, tragédia. (B. bérlet.)Csütörtök: *A kedves Augustin*, operetta. (Először. C. bérlet.)Péntek: *A kedves Augustin*, operetta. (A. bérlet.)Szombat: *A kedves Augustin*, operetta. (B. bérlet.)Vasárnap: Délután: *A farkas*, vígjáték. (Délután először.) Este: *A kedves Augustin*, operetta. (C. bérlet.)

* Oedipus esték Aradon. Nagyjelentőségű művészi eseményre készül az aradi színház vezetősége, ami bizonyára élénk viszhangot fog kelteni nemcsak Arad város előkelő izlésű közönsége körében, hanem az egész országban is. Az aradi színház tudniillik előadja Sophocles remekművét, Oedipus királyt, atilazerű berendezésben, teljesen új díszletekkel és jelmezekkel. A színpad egyszerű és monumentális lesz: alapotívumnak a rekonstruált régi görög színpad szolgál. Az előadás szcenikai kidolgozása lépésről-lépésre követni fogja a budapesti Nemzeti Színháznak azt a berendezését, amelyet legutóbb az Erinysek bemutatója alkalmával ismertünk meg és ami egészen különös művészi revelációként hatott. A rendezés munkájára, ugyancsak a címszerep eljátszására az aradi színház igazgatósága Ivánfi Jenőt, a Nemzeti Színház művészt és rendezőjét kérte föl, a kinek nevéhez az Oedipus király magyar színpadi sikere fűződik. Ivánfi személyesen fogja vezetni a próbákat. Oedipus király, ebben az új berendezésben, egymásután háromszor kerül színpadra Aradon.

* Egy pékmester hangversenye. Nem mindennapi művészi esemény volt e hónap 10 én este a Royal-szállóban. Schweiger Sándor szegedi pékmestert, akinek csodás tenorhangja van, a Harmonia társaság önálló hangverseny keretében bemutatta a budapesti közönségnek, amely szívesen tapsolt a tenorista-pékmesternek.

* Paulay Erzsébet Amerikában. Budapestről jelenik: Az amerikai Egyesült Államok legnagyobb színházi trösztjének vezetője, Budapestben jártában, megszerzte előadásra az „Ember tragédiája” t. Mint most a „New-York Herald” legutóbbi száma írja, nemcsak Madách drámai költeménye kerül ki Amerikába, hanem annak női főszereplője is. Paulay Erzsébet játéka ugyanis annyira elragadtatta az amerikai színigazgatót, hogy — mint az említett lap írja — azonnal fényes ajánlatot tett az angolul is kitűnően beszélő művésznőnek egy amerikai körútra. A művésznő még nem határozott az ajánlat elfogadására nézve és egyelőre buzgalommal készül legújabb szerepére.

* A színigazgató közlései. *A haza*. Sardou hatalmas, nagykonceptiójú drámája, amely a németalföldi háborúk idején játszódik le, az elmúlt hét szombati, hosszú évek óta tartó szünet után ismét színpadra került az aradi színházban. A reprint a közönség nagy tetszéssel fogadta, s a darab határozott sikert aratott. Erre való tekintettel a színház igazgatósága szerdára újból kitűzte a *Hazát*, amelynek főszerepeit ezúttal Kápolnay Juliska, Happeáné, Follinuszné, Keszler, Beregi dr., Várnay, Delli, Balázs, Herold, Hajdutska, Győző játsszák. — *A kedves Augustin*. Az idei operetta-termelés egyik legsikerültebb, pompázó, nagyszerű alkotása „A kedves Augustin”, amely a közeli napokban, csütörtökön kerül bemutatásra az aradi színházban. Az operetta zenéjét Fall Leó, a bécsiak dédelgetett komponistája szerette, akinek ez az operettje az eddigiek dicsőségét is felülmulja, a zenéje színes, meleg muzsika, sok melódiával teli, igen sokszor pajkos, könnyed, kacagó zene, de vannak az operettben igen szép szériózabb számok is, amelyek kedvesek, behízelgők, érzelmesek. A szövege is jó az operettnek. A librettisták egy exotikus országba visznek bennünket, valahol a legsötétebb Belső-Ázsiában, s pompás, ületes kis történet kerekedik ki egy hercegkisasszony és egy szobaleány elcséreléséből, illetve egy pezsgődugó alakú anyajegy körül. Csupa kitűnő pompás alak játsszik az operettben, s így

egész bizonyára vehető, hogy a csütörtöki bemutató az idei operett-premierek egyik legsikerültebbjét hozza meg. S hogy az a siker nagy lesz, bizonyos az a pompás előadás, amelyben a Lieber Augustin szerepét. Hetek óta folynak már a próbák Polgár Sándor rendezése mellett. Az előadás képe már kialakult, az aradi színház mostani operett-bemutatója pompás, friss, kerek, teljesen elkészült előadásban kerül a közönség elé. A hatást nagyban fokozni fogják az új díszletek és jelmezek, amelyeket a direktió a bemutatóra készített. Az operetta főbb szerepeit Rontay Boriska, Diósi Nusi, Nógrádi Malvin, Benkőné, Huszár, Hajdutska, Győző, Polgár, Balázs és Herold játsszák. — *A farkas*. Molnár Ferenc diadalmas vígjátéka, amely az aradi színházban eddig már tíznél több előadást ért el, vasárnap délutáni előadásban fog színpadra kerülni.

* Fényes László a balkáni háborúról. Általános az érdeklődés a városban az Aradi Magántisztviselők Egyesületének felolvasó délutánja iránt, amelyen Fényes László, a magyar újságírók kitűnősége, a balkáni háborúban szerzett tapasztalatairól fog beszámolni. A szezon egyik legérdekesebb előadásának ígérkezik Fényes Lászlóé, mert tagadhatatlanul a legaktuálisabb téma ma a véres háború, amely a Balkánon még mindig folyik. A nagy érdeklődés legjobb bizonyítéka az, hogy a jegyek javarészt a közönség már lefoglalta. A 16. ki felolvasáson, amelynek jövedelme az Aradi Magántisztviselők Egyesületének alapját növeli, az elnökség mindenkit szívesen lát. Jegyek Bioch H., ifjú Klein Mór és Weisz Leó könyveskedéseiben válthatók. A felolvasás, amely pontban hat órakor fog kezdődni, a Központi-szálló nagytermében lesz.

* Gyermek az Apollóban. E hét csütörtökjén is tart gyermekelőadásokat az Apolló-színház, amelynek az az újítása, hogy a gyermekek számára külön előadásokat rendez, nagy népszerűsége talált a városban. A csütörtöki előadások műsora gyönyörű természetutáni képekből és mulatságos bohózatokból áll.

* Az ember tragédiájának premierje. A publikum kíváncsian várja Az ember tragédiájának hét felvonásos filmjét, amelyet minden tulás nélkül a kinematográfia legtekélyesebb és legköltségesebb alkotásának lehet nevezni. Az ember tragédiájának bibliai története vonul el előttünk olyan csodás látványosságok kíséretében, amilyeneket a mozi eddig csak nagyrájkán tudott nyújtani. Primitív színpadi jelenetek abszolút nincsenek a darabban, a szabad természetben, hegyeken, völgyben, erdőben, tengeren s házak között játszódik le a lebilincselőn érdekes történet. A darab rendezése a legprecízebb stilszerűséggel történt s a leglényegtelenebb jelenésben is meg látszik az igazi művészi ízlés. Mivel a darab csaknem két óra hosszáig tart, az első előadás pontban öt órakor kezdődik s éjjel tizenegy óráig tartanak a további előadások. Tekintettel a kép horribilis kölcsönűjára, Az ember tragédiájának előadásaira nem érvényesek a kedvezményes jegyek.

* Operett és kuplé újdonságok Kerpel Izsonál. Cuvelier: A lila dominó, Kálmán: A cigányprimás, Yarno: Tengerész Kató, Vince: Limonádé ezredes, Lehár: Eva, Irving: Minden ember így csinál, Heidelberg: Kis utazás a világon, Zerkovitz: Nem vagyok én olyan, mint a többi nő, Irving: Izidor, Sloane: Csak egyszer, Leopold: Villanyozzon, Gilbert: Erről álmodnak a lányok, Grósz: Irónő, Heidelberg: Jóska stb.

* A milliárdos kisasszony. (Psylander az Urániában.) Négy előadás és mind a négy szorongásig zsúfolt nézőtér előtt zajlik le, mikor Psylander, ez a páratlan eleganciájú színész lép a közönség elé. A milliárdos kisasszony a legsikerültebb mozikép, amit a norvég filmgyár eddig produkált. Ötletes meséje van, mesteri rendezése frappirozza a nézőt és olyan elegancia vonul végig az egész darabon, amiről még dacára, hogy sok fenomenális kiállítású képet láttunk, ehhez

még csak hasonlót se. A közönség ítélete a legirányadóbb, már pedig a közönség vajmi ritkán téved az ítéleteiben és erről a bravuros képről városszerte csupán a legbizelgőbb véleményét halljuk. A szenzáció számba menő képet a mesés műsorral együtt szerdán mutatja be utoljára az Uránia színház. 175

* Megjelentek Kerpel Izso 100,000 kötetes kölcsönkönyvtárának magyar, német, francia és angol új pótkönyvéi és már kaphatók. E pótkönyvek az elmúlt év minden jelesebb magyar és idegennyelvű újdonságait tartalmazzák.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Megszűnt Potocky grófnő négy milliós aradi pöre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 11.

1908. év februárjában Potocky András gróf volt lengyel helytartó, lovag Mikucki jószágigazgatója után megvette Munk H. és Fia budapesti cégtől a cégnek aradmegyei marosszlatinai ingatlanait és erdőségeket, összesen négy millió korona árért. Potocky gróf az ingatlanokon csakhamar fűrészgyárat létesített s megkezdte az erdőknek kihasználását. A gróft nem sokkal ezután meggyilkolták s jogutódai folytatták az üzemet.

Négy évig folytatta már özv. Potocky grófnő férje halála után az üzemet, mikor hirtelen azal állott elő, hogy a marosszlatinai erdőségek és ingatlanok vételénél a Munk H. és Fia-cég a szerződésben megtevesztette őket, amennyiben nem olyan jó minőségű és mennyiségű fa volt az erdőségekben, mint az a szerződésben állott s ezért, mint az elhunyt gróf jogutódja, illetve kiskoru fiának gyámja, Nagy Emil dr. fővárosi ügyvéd újján keresetet adott be az aradi törvényszékhez, melyben azt kívánta, hogy az évekkel ezelőtt kötött szerződés hatálytalaníttassék s a Munk cég fizesse vissza az erdőségek és ingatlanok vételárát, négy millió koronát.

A Munk cég képviselője Mittler Izidor dr. aradi ügyvéd, erre a keresetre elleníratot adott be, amelyben halomra döntötte a kereset összes állításait és közokiratokkal bizonyította, hogy Potocky nem tévesztette meg, hanem ellenkezőleg a gróf igen jó üzletet csinált az erdőségek vételével. Erre az elleníratra a felperesi ügyvédnek, Nagy Emil dr.-nak vááíratot kellett volna adnia, minthogy azonban Mittler dr. elleníratában felhozott állítások és bizonyítékok olyan természetűek, hogy azokat semmi körülmények között sem tudták volna megcáfolni, a további pereskedés s az amugy is tetemes költségek szaporítása helyett elhatározták, hogy a pert abbahagyják.

A törvényszéken az ügy referense Popa György dr. volt.

§ A letartóztatott földbirtokos. Jelentették a lapok, hogy az aradmegyei Simonyfalva község paraszt birtokosát, Roóz Jánost a leánya panaszára letartóztatták. Az aradi törvényszék vádánácsa tegnap kimondotta, ha Roóz nyolcezer korona készpénzt és huszonkétezer korona jelzálogbiztosítékot ad, akkor szabadlábra helyezik.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Agyonlőtt szociálista képviselő.

(Schumayer meggyilkolása).

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, február 11.

Ma éjjel tizenegy órakor szenzációs esemény történt Bécs egyik pályaudvarának várótermében. Egy osztrák munkás agyonlőtte Schumayer Ferenc osztrák szociáldemokrata országgyűlési képviselőt. A tettes egyetlen golyót rőpített az ismert népvészér fejébe és azonnal való halálát okozta. A büntény részletei a következők:

Ma éjjel tizenegy órakor érkezett baza az éjszaknyugati pályaudvaron Stockerauból Schumayer képviselő. Az osztrák városkában a szociálista párt eme kimagasló vezére nagy beszédet mondott és emiatt hosszú ünneplésben volt-része. Amint az éjszaknyugati pályaudvaron a vonat megérkezett, Schumayer leszállott és át akart haladni az első osztályú várótermen. Amint a te rembe lépett, egy munkáskülsejű ember melléje ugrott és közvetlen közelből revolverrel a képviselő balfülébe lőtt. A browning tölténye a képviselő agyába hatolt, Schumayer összeroskadt és néhány perc múlva kiszenvedett. A merénylő nem védekezett, amikor az összesereglett közönség és a rendőrök elfogták.

— Ne bántsanak, nem akarok elmenekülni, nyugodtan várom cselekedetem következményét. Jogosan cselekedtem.

Amikor megkérdezték tőle, miért követte el a gyilkosságot, nyugodt, öntudatos hangon felelt:

— Boszut kellett állnom!

Azt azonban ott nem árulta el, milyen különös ok késztette a véres bosszuállásra. Az illető különben Kuntsek Pál szervezett rézmunkásnak mondta magát. A gyilkost azonnal beszállították a rendőrigazgatóság palotájába. Kihallgatása a hajnali órákig tartott.

A megölt 49 éves Schumayer egyike volt az osztrák képviselőház legtöbbet szereplő és legkiválóbb tagjainak. A legalacsonyabb sorból — *vadászi hajóhíntáslegény volt* — küzdötte fel magát a képviselőségig. Már érett férfi volt, amikor jelentős szerephez jutott és komoly tanulásnak adta magát. Kitűnő szónok volt és becsületes ember hírében állott, azért a szociáldemokrata pártban valószággal bálványozták. Purifikáló munkájának egyik jelentős eredménye az, hogy Neumayer Bécs városának legutóbbi polgármestere kénytelen volt állásáról lemondani, mert Schumayer, aki Bécs város közgyűlésének is tagjai sorába tartozott, súlyos visszaéléseket derített ki a polgármesterről. A Reichsrathban is interpellált Neumayer panamái miatt és ugyancsak ő szerezte meg azt a pikáns fényképet is, amelyen a bécsi polgármester öt barátja között Ádám Kosztümben szerepelt. A súlyos leleplezés következtében Neumayernek le kellett mondani, azonban rágalmozás miatt pórt indított Schumayer ellen. Ebben az ügyben nem hozott ítéletet a bíróság, mert a bukott polgármester jobbnak látta panaszát visszavonni. Schumayer özvegyet és két felnőtt leányt hagyott.

Bécs (éjjel félkettőkor.) A gyilkosság nagy fel-tűnést kelt Bécsbe, mert politikai okai vannak. A 47 éves Kuntsek ugyanis fivére Kuntsek János bécsi községtanácsosnak, a keresztényszociálista párt egyik vezértagjának. A szociáldemokratapárti munkások emiatt évek óta bojkottálták Kuntsek egész rokonságát. Kuntsek községtanácsos ellen Schumayer sok támadást intézett és számos panamáját leplezte le. Emiatt a tanácsos a keresztény szociálista-pártban elvesztette befolyását.

A gyilkos a rendőrségen így vallott:

— A szociáldemokrata pártnak vagyok az áldozata. A bátyám miatt a szociáldemokrata munkások bojkottáltak; előbb műhelyem volt, de a bojkott miatt annyira elszegényedtem, hogy munkássá lettem, de nem kaphattam munkát, mert a szociáldemokraták mindenütt bojkottáltak. A fivérem miatt egyik műhelytől a másikhoz üldöztek. Nem volt már betevő falatom, el voltam keseredve és boszut álltam azon, aki a bátyámat és engem tönkretett. Schumayer üldözései miatt a bátyám is attól félt, hogy elveszti pozícióját. Nem tehettem másképen, meg kellett ölnöm Schumayer.

Csak három fillér.

(Elegáns könyvvégénők. — Lépre csalt uriaszonyok)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 11.

Kimeríthetetlenek a fortélyai a könyvtuzók-nak, igazabban: a cégeknek, amelyek szétküldik az országba őket. Ilyenek lepték be néhány hét előtt Aradot és hoztak kellemetlen helyzetbe egy sereg uriaszonyt.

Három elegánsan öltözött, merészen föllépő hölgy folytatta ezeket az üzelmeket. Tanárok, hivatalnokok, orvosok és hasonló foglalkozásuk felelőseit keresték föl, kilesve az időt, amikor a férjük nincs otthon. Azután nagy bőbeszédűséggel elmondják, hogy a *Karrierek* című irodalmi vállalatra gyűjtenek előfizetőket, amelynek jövedelmét a tanítók árvaínak segítésére fordítják. Az áldozat, amelyet a nemesszívű hölgyektől kívánnak, hallatlanul csekély: napi három fillér. Ennyit csak megérdemel a humánus cél.

A kapacitáltak egyike másika azt ajánlotta, hogy nekik terhes a három fillért napról-napra féretenni. Inkább egy összegben adna három-egy koronát a jótékony cél-járára.

— Nem lehet — mondja mosolyogva az utazónő — csak ebben a formában lehet az ügyet elfogadnunk.

Azzal előteríti az aláírási ívet a napi három filléres kötelezettségre. A kir. haboznak, azoknak egy tucat ajánlólevelet mutat, főispánok, közeleti nagyságok kezeirásait, akik a legmelegebben ajánlják a „Karrierek” című munkát.

A dolog vége az, hogy Aradon vagy negyven-ötven uriaszony beesett nekik és aláírta a homályos tartalmu levelet. Mikor megküldték a könyvet, akkor látták, hogy milyen kötelezettséget írtak alá. A napi három filléres törlesztés 96—180, sőt 300 korona összegű előfizetés, illetve két-telár-ra vonatkozott, amely persze évekig terhelte volna az aláírókat.

Az uriaszonyok természetesen nem vettek át a könyveket, a minék következménye az lett, hogy a *Karrierek* kiadóvállalata pöröl és követeli a három fillér helyett a 96, 180 és háromszáz koronákat, járulékaival együtt.

A bepöröltek közül néhányan elhatározták, hogy közös eljárással igyekeznek védelmet szerezni a becsapókka szemben. Ez uton kerik mindazokat, akiket hasonló aláírásokba ugrottak, juttassák nevüket és esetük adatait az Aradi Közlöny kiadóhivatalához, hogy közös jogi megbizottat vehessenek a pörökkel szemben.

A közös eljárásnak alighanem eredménye is lesz. Épen az aradi járásbíróság hozott ítéletet egy hasonló ügyben. Az aradi kereskedők egy részével néhány év előtt egy *Jegyesek Albuma* nevű vállalat hirdetés megrendelő nyilatkozatokat íratott alá, amelyekből szintén nagy, előre nem látott kötelezettség származott volna. Az aradi járásbíróság kimondta, hogy ha a megrendelő levél alapján olyan kötelezettséget akarnak érvényesíteni, amely nem felel meg az aláíró akaratának, a megrendelő levél érvénytelen.

Gyilkosság az örökség miatt.

(Az aradi esküdtbíróság tárgyalása. — Alaptalan vád?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 11.

A múlt év október 27 én történt, hogy özvegy Barna Gáborné vagyonos székudvari paraszti-bírókosnót ismeretlen tettes közvetlen közelből a fejére irányzott két lövéssel megölte. A gyilkos merényletet követett el özvegy Barnané fogadott leánya, Jusztina ellen is, aki Barnané mellett aludt a ház tornácán. Drágán Jusztinát mellbe lőtte a merénylő, de a golyó, habár súlyos sérülést ejtett is, nem ölte meg a leányt.

A gyanu mindjárt Barnané sógorára, Barna János székudvari gazdára irányult, aki ellenséges viszonyban élt az özvegygel s emellett a szomszédságában is lakott s így alkalma volt éjszaka észrevétlenül átlépözni hozzájuk. A gyanut megerősítette az, hogy Barnanál házkutatást tartva három fűres pa rőnt találtak szobájában s a lötegyverén is egész friss lövés nyoma volt.

Kihallgatták Drágán Jusztinát, aki azt vallotta, hogy éjszaka Barna János házából valaki, akinek arcát nem láthatta, átmászott puskával a kezében a kerítésen s a tornácra levő fekvőhelyükhöz lopdzott. Ott Barnanéra kétszer rálőtt, majd amikor ő is sikoltozni kezdett, őt is meglőtte, azután a kerítésen át elszökött.

A gyanuokok alapján Barnát letartóztatta a csendőrség, a vizsgálat lefolytatása után pedig az aradi ügyészség egy rendbeli szándékos emberölés és egy rendbeli szándékos emberölés kísérlete miatt helyezte vád alá.

Az ügyben ma tartotta a tárgyalást az aradi kir. törvényszék, mint esküdtbíróság Köller János dr. ítélőtáblai bíró elnöksége alatt. A vádlottat Jancu Kornél dr. védi, míg a közvédat Morocza Dánes kir. ügyész képviseli.

Az esküdtbíróság megalakulása után a vádlottat halgatják ki, aki állhatatosan tagad. Tagadja azt is, hogy rossz viszonyban élt özvegy Barnanéval, holott a faluban köztudomásu, hogy halálos ellensége volt az özvegynek, mert bátyja, Barna Gábor minden vagyonát unokahúgára, Drágán Jusztinára s unokaöccsére, Pintye Györgyre hagyta, özvegyének életfogytiglani haszonélvezeti jogot biztosított, míg öccsét teljesen kizárta az örökösödésből.

Arra vonatkozólag, hogy három fűres patront találtak nála s a lötegyverén friss lövés nyoma látszott, azt adta elő, hogy október 24 én és 25-én, a tett elkövetése előtt három, illetve két nappal éjszaka kilőtt a kertbe, mert gyanus neszt hallott és egy alakot látott ott mozogni. Védelméül azt is előadta, hogy a tett színhelyén egy Lancaster fegyverbe való patront találtak, míg neki Lefaucher fegyvere volt.

A sértett Drágán Jusztina úgy adja elő a dolgot, hogy a két lövés zajára ébredt fel s aztán még egy lövést hallott, de azt nem is vette észre, hogy a harmadik lövés az ő mellébe hatolt. A lövések felgyújtották a párnát s ő látta, ahim hogy Barna Gáborné véreben fekszik s egy alak, fekete kabát és fekete kalap volt, a kerítésen keresztül átmászik Barna János telkére. Ezután átszaladt a szemben lakó Barna Juonhoz s segítséget kért. A szomszédok összefutottak s eloltották a tüzet. Többre nem emlékszik, mert ezután eszméletlenül esett össze.

Szabó János csendőrőrmester elmondotta, hogy a tett színhelyén egy Lancaster töltény volt, benne egy zöldszínű fojtásnak negyedrésze. Másnap reggel házkutatást tartott a tettesnél s löporos ládájába megtalálta a fojtás másik háromnegyed részét. A többi kihallgatott tanu ténybeli bizonyítékot nem szolgáltatott.

A bizonyítási eljárás befejezéséül Knizse Ignác fegyverszakértőt hallgatták ki, aki szenzációs szakvéleményt adott elő. Elmondotta, hogy nézete szerint a bűnjel fegyverből évek óta nem lőttek. A hullából hivat golyó nem olyan, mint a többiek, amelyeket Barna János löporos ládájában találtak. Az a negyedrésnyi fojtás, amelyet a tett

színhelyén találtak a az a háromnegyed résznyi, amely Barna János löporos ládjába volt, nem illelt össze, a színük sem teljesen azonos s így két különböző fajtásdarabból származnak.

Morocsa Dénes kir. ügyész a fegyverszakértő véleményének elhangzása után a vádat visszavonta s így a törvényszék Barna János ellen beosztva az eljárást, őt azonnal szabadlábra helyezte.

HIREK.

Scott kapitány halála a déli sarkon.

— Elpusztult sarkutazók. —

Távíráti tudósítás.

London, február 11.

A mai reggeli lapok jelentették, hogy Scott angol kapitány, aki a múlt év januárjában expedíciójával eljutott a déli sarkra, kísérőivel együtt odaveszett, — eltemette őket a hófűrés, mikor a déli sarkról visszafelé igyekeztek.

Ma az újabb, részletesebb hírekből megállapítható, hogy nem az egész expedíció pusztult el, de maga Scott kapitány négy társával együtt valóban áldozata lett annak a rettenetes megpróbáltatásnak és nélkülözésnek, melyet a jéghegyek birodalmában el kellett szenvednie. Az expedíció többi tagjai Evans kapitány vezetése alatt már utban vannak Ausztrália felé.

Scott kapitány tragikus sorsáról ma Londonba a következő távirat érkezett:

Auchland. Scott Róbert Falcon 1912. január 18-án érte el a déli sarkot, ahol sátrakat talált, megtalálta továbbá az Amundsen fele norvég expedíció följegyzéseit. Onnan meglehetősen kedvező időben indultak vissza, de egyszerre óriási hóvihár lepte meg őket. Scott, Wilson dr. és Bowers hadnagy elgyöngülés és nélkülözés következtében március 29-én haltak meg az Oneten depótól tizenöce kilométernyire, az Evans fok depójától kétszáznegyvennyolc kilométernyire. Oates kapitány március 17-én, Evans Edgár tengerész február 17-én agyarázkodás következtében halt meg. Evans kapitány jelentése szerint az expedíciónak valamennyi többi tagja jól van.

Angliában természetesen igen nagy fölfigyelmet keltett a vakmerő sarkutazó tragédiája. A Földrajzi Társaság közlésére, mely Scott kapitány és négy kísérőjének haláláról szól, György király a következő választ küldte:

Mélyen megszorított a fájdalmas hír, melyet Scott kapitány és kísérőinek haláláról velem közölt, épen akkor, amikor reméltük, hogy őket röviddel nagy és veszedelmes vállalkozásukról való visszatérésük után honunkban üdvözölhetjük. A Királyi Földrajzi Társaságnak benső részvételemet a veszteség fölött, mely a társaságot a tudomány e bátor kutató halálával sújtotta. Kérem, küldjenek nekem további részleteket.

A Central Newsnak jelentik: Scott kapitány ekspedíciója a múlt év márciusában érkezett Christ Curst újzealandi városba, amely 165 mérföldnyire van az Evansfoktól. Scott kapitány március 29-én halt meg. Októberben indult egy menő-expedíció érte, amely novemberben ért oda s ez az ekspedíció találta meg a kapitány holttestét. Özvegye a gyászbir hallatára San Franciskóból Auchlandba ment.

— Rainer főherceg végrendelete. Bécsből jelentik: Rainer főherceg halála után azt hitték, hogy Lipót Szalvátor főherceg, vagy Mária Valéria főhercegnő és férje Ferenc Szalvátor lesznek Rainer főherceg örökösei. Ma bontották fel az elhunyt főherceg végrendeletét, melyben általános örökösévé özvegyét, Mária főhercegnőt tette meg, gondnokaként pedig Frigyes főherceget rendelte ki.

— A badeni fejedelmi nász. Karlsruhe-ből jelentik: A hivatalos lap mai száma közli Ernő Ágost herceg és Viktoria Lujza hercegnő eljegyzését és különösen kiemeli ennek az eseménynek a két család között idáig fennálló harag megszüntetésére vonatkozó engesztelő jellegét. Kijelenti a lap, hogy Baden igaz, őszinte örömmel látja az eljegyzést, végül azt kívánja, hogy úgy az új mátkapárt, mint a Braunschweig és Hohenzollern dinasztiát áldás kísérje a jövőben is.

— Kémkedő előkelő porosz tiszt. Berlinből jelentik: Lipcsében letartóztatott kémkedés miatt egy magasrangú katonatisztet, aki igen előkelő családból származik. Az eset részleteit nem lehet megtudni, annyira titokzatos az ügy, hogy még a hazaáruló nevét sem tudják. Az elmúlt hétfőn tartóztatott le, később azonban előkelő családjába minden követ megmozdított hogy ismét szabadlábra helyezze és néhány száz ezer korona kaució ellenében ez meg is történt. A rokonok letették a szokatlannul nagy biztosítékot, mire a magasrangú katonatisztet szabadon bocsátották, de állandóan erős rendőri felügyelet alatt tartják. Amíg a katonatiszt a fogházban volt, nejét mindennap be bocsátották hozzá, de egy soros ügyész állandóan jelen volt a beszélgetéseknél. Mindössze annyit sikerült a kémről megtudni, hogy negyvenöt éves s a porosz hadsereg egyik legmagasabb rangú tábornokának közeli rokona.

— Kalandos bir a trónörököséről. Lipcséből jelentik: A Saaler Zeitung ma a következő hírt közli: A szász rezidencia a múlt héten érdekes diplomáciai színjáték színhelye volt. Épen azon a napon, amikor a Balkán táboru újból kitört, Ferenc Ferdinánd trónörökös egy drezdai kirándulásra szánta rá magát. Ezen az utazáson fontos politikai beszélgetések folytak le, melyeket eredetileg Berlinben kellett volna megtartani, de nagyobb feltűnés elkerülése végett a trónörökös inkább Drezdába utazott. A drezdai utazást Frigyes Ágost és Vilmos császár találkozása elkészítette. A szász király hétfőn Berlinben volt, de még aznap visszautazott Drezdába s a császárral folytatott beszélgetésének eredményét itt közölte Ferenc Ferdinánd trónörökössel, aki szardáig maradt Drezdában és a Hotel Bellevue-ben több magasrangú katonatiszttel is hosszabb tanácskozásokat folytatott. Ezzel a hírrel szemben szász politikai körökben csak annyit mondanak, hogy nem tartják valószínűnek, hogy Vilmos császár a szász királyt használta futárnak.

— Politikai zavargás Tokióban. Tokióból jelentik: A politikai világ komoly zavargást okozott. Az első összeütközés a parlamenti épület körül álló rendőrhírszerlet és az ellenzék támogatására összeverődött néptömeg között történt meg. Ezután különböző hivatalok és újságszerkesztőségek ellen következtek támadások és a nép egyes esetekben kísérletet tett az épületek fölgyújtására. A tömeg végigvonult a városban, lerombolta a rendőrség épületét és több közuti kocsit fölgyújtott. Végül a császári Kadzura herceg kastélya felé tartott, de az épület körül a rendőrség kivont karddal akadályozta meg az épület megrohanását. Később azután megint összeütközés volt. Eddigi jelentések szerint hat ember meghalt, mintegy hetven megsebesült. Kadzura herceg miniszterelnök a tüntetések után állásáról lemondott.

— Új ügyvéd. Rohonyi Nándor dr., az Aradi Közlönynek volt rokonszenves munkatársa, szülővárosában, Pápán ügyvédi irodát nyitott.

— Meggyógyult a király orvosa. Bécsből jelentik: Kerzel dr. nak, a király házi orvosának állapota kielégítő, olyannyira, hogy a beteg ma már elhagyta ágyát.

— Kanyaró járvány egy aradi iskolában. Varjassy Lajos polgármester Tiszá Mor dr. főorvos előterjesztésére ma bezáratta a Kossuth Lajos utcai elemi iskola első osztályát, mert ott tíz gyermek betegedett meg kanyaróban. Az osztályban február 26-ikáig szünetel az előadás.

— „Cáfolat“, amely megerősít. Néhány nappal ezelőtt közzétett Greén Nándor rendőrfőkapitány ama nyilatkozatát, amely szerint az aradi szociáldemokrata párt által bejelentett „600 munkanélküli“ a rendőrség nyomozása sehogyse tudta kideríteni. A főkapitány ezt is kijelentette, hogy Strengár Demján Száva, az aradi szociáldemokrata-párt titkára azt mondta a rendőrségen: adjon a város pénzbeli segítséget s a szociáldemokrata párt azt kifogja osztani az általa jól ismert munkanélküliek között. Persze a rendőrség a segítségnek ezt az egészen újzerű módját nem akceptálta. Ime: ezeket mondta Greén főkapitány. És legnagyobb csodálkozásunkra a szocialista-párt titkára ma „cáfolatot“ tesz közzé, amelyben rágalmozónak mond bennünket. A „cáfolatban“ pedig többek között ezeket írja: „Az Aradi Közlöny azt írja, hogy én, mint a szociáldemokrata párt titkára olyan kívánságokkal álltam a főkapitány ur elé, melyek nem fogadhatóak el. Én se többet, se kevesebbet nem kértem a várostól, mint csak annyit, hogy szavazzanak meg nekünk, a szocialista pártnak egy bizonyos összeget, melyet azután mi kiosztunk a dolgoztalan munkások között.“ A titkár tehát ugyanazokat írja „cáfolatában“, amiket mi írtunk, illetve Greén főkapitány állított. Hol van tehát a „rágalom“? A titkárnak ama kijelentésére pedig, hogy „máskor jobb helyre forduljunk információért“, — ez a feleletünk: mi már csak ezután is Greén Nándor főkapitánytól kérjük információt, mert inkább hiszünk neki, mint a párttitkároknak.

— Simon Ákos táblabíró leánya inzultusáról. Szegedről jelentik: Simon Ákos dr. táblabíró ma a következő levelet intézte Petrovits Mihály battonyai főszolgabíróhoz, akit tizenöt éves kislánya Simon Manci pénteken délelőtt inzultálni akart Battonyán:

Tisztelt főszolgabíró ur! Elkésve, csak a hónyolcadikán délután értesültem arról az eseményről, hogy Önt leányom pénteken tetteleg inzultálta. Az esetet elhallgattam, midőn azonban ma az egyik szegedi lapban megjelent, minden félremagyarázás elkerülése végett kijelentem, hogy a dolgot mélyen sajnálom és elítélem, amiként annak tervezéséről sem én, sem a családom nem tudunk, sőt csak legtávolabbról sem sejtettük s így nem akadályozhattuk meg. A dolog nyilvánosságra hozatala is tudtom és akaratom ellenére történt. Tisztelettel dr. Simon Ákos, ítélőtáblai bíró.

— Elfogott sikkasztó. Budapestről jelentik: Az elmúlt éjjel Miskolcon letartóztatott Roskovits János budapesti bankszolgát, ki egy négyezer koronás betétkönyv s kétszáz korona készpénz el-sikkasztása után megazokkott Budapestről. Egy miskolci mulatóhelyen találták meg, ahol járaban pezsgőzött. Kihallgatásakor elmondotta, hogy a sikkasztott pénzből revolvert vásárolt és Miskolcon öngyilkosságot akart elkövetni és ezért Tokajba utazott, előbb azonban Miskolcon kiszállt és kimulatatta magát.

— A király és a gyermekek. Szarvasról jelentik: Vésztőn kisgyermek színes szalaggal borított kartonlapokból hatalmas várat építettek. A váruvaton kenyérgalacsinnal királyszobrot csináltak. A szobor azt ábrázolja, hogy a király kardjával védi a várkaput. A múlt héten a gyermekek a kabinetirodának levelet küldtek, melyben azt írták, hogy halották, hogy ő felsége elhárította a hazánkat fenyegető háborút és kívánnak neki egészséget és békés boldogságot. A levél ezzel az aláírással volt ellátva: Leghívebb alattvalói. Ma érkezett meg a kabinetiroda válasza, a mely közli, hogy ő felsége köszönetét tolmácsolja kicsiny alattvalóinak.

— Titokzatos haláleset. Napokkal ezelőtt eltűnt Öthalomról Dominik János 80 éves földműves. Ma reggel ráakadtak hullájára az erdőben, egy vizes gödörben. A járási orvos megállapította, hogy a gödörbe nem fullhatott be az öreg. A titokzatos ügyben megindították a nyomozást.

— **Hogy vallatják a szerb izgatókat?** Szabadkáról jelentik: Popper Leó szabadkai biztonisági ügynök, akinek Szabadkán háza és szőlője van, üzleti utazása közben a múlt év őszén eljutott a horvátországi Opázna községbe, ahol az akkori szerb diadalok borított néhány rajongóiban ugyancsak magasra forrt a magyargyűlölet és az egyik odaváló orvos és egy kereskedő Popperrel beszélgetve kijelentették:

— Bomba való a magyaroknak, semmi más! Bombát kell hoznunk!

Popper jól beszél horvátul és könnyen el tudta hitetni a két magyarpusztítóval, hogy ő is helyeselt a bombamerénylet tervét, amikor azonban elvált tőlük, első dolga volt, hogy az esetet bejelentse az opáznai csendőrmesternek, aki viszont a honvédelmi minisztériumhoz utasította őt. Popper a honvédelmi minisztériumhoz fordult, ahonnan mint illetékes hatósághoz, a zágrábi terparancsnoksághoz utasították. Ide már nem akart elmenni, hanem bejelentette az ügyet a szabadkai rendőrségnek, mely a belügyminisztériumhoz tett jelentést. Ilyen úton azután a bombák ügye a határrendőrség hatáskörébe került és Popper ettől fogva ugyyszólván kényeszerítve volt az egész provokátor szerepének eljátszására. Detektírek kíséretében Opázna felé utaznia, hogy ott az orvostól és a kereskedőtől bombákat szerezzen be. Azok azonban akkor már Belgrádba utasították és miután Popper nem akart Belgrádba is átmenni, a kisérő detektívek azzal gyanúsították meg, hogy tulajdonképpen ő a merénylet tervezője. E gyanu alól hiába igyekezett magát mentesíteni és a rendőrség január 12-én Újvidéken letartóztatta Poppert, akit egy szót szobában rettetéses vallatás alá vették, három napig egy falat sem volt a szájában és borzasztó kínokat kellett végigszemlélje. Hetekig tartó kutatás után végre kiderült ártatlansága és e hó 8-án a szabadkai vizsgálóbíró szabadlábra helyezte.

— **Halottak az asztal körül.** Szabadkáról jelentik: Sztanicev Angelina nyugalmazott szerb tanítónő, a bácsamegyei Palánkan nyugdíján kívül abból élt, hogy az arcukat festő szerb asszonyoknak szerezcsikát adott el. A szerezcsika apró piros bogyó, amely azonban igen erős mérget tartalmaz. A múlt nyáron az öreg asszony fogadott leányával együtt befőttet készített és tévedésből valahogyan szerezcsikát tett az üvegekbe. Néhány nap előtt felbontottak egy ilyen üveget és a 10 éves kisleánnyal együtt elfogyasztották. A gyorsan élő méregtől néhány perc alatt mind a ketten meghaltak és élő helyzetben maradtak, az asztalhoz dőten. Három napig ülték így a halottak az asztal mellett, anélkül, hogy a szerencsétlenségről bárkinek is tudomás lett volna. Úgy jöttek rá a dologra, hogy az éhesen maradt sertések éktelen lármájára a szomszédok bementek a házba. Az esetről értesítettek a hatóságot.

— **Ellopott ékszer.** Grosz Endre dr. aradi ügyvéd ma feljelentést tett a rendőrség büntető osztályán ismeretlen tettes ellen, aki eddig még ki nem derített módon a hálószoba egyik éjjeli szekrényéről ellopta a felesége háromezer korona értékű fülbevalóit. Ma reggel még a felkelés után Grosz dr. né a szekrényen látta a tegnapi este lefekvéskor oda helyezett ékszert. Valószínű, hogy még az urinő néhány pillanatra távozott a szobából, besurrantó tolvaj járt ott és az követte el a lopást. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Halálos gázmérgezés.** Nagyszombatból jelentik: Az utcán átvezetett földgázcső megrepedt és a Kossuth Lajos utcában két házba betódult a gáz és a ház lakóit megmérgezte. Özvegy Gabai Ferencné, pénzügyigazgató özvegye meghalt, négyen súlyosan megbetegedtek. A gáz sokáig tódulhatott be a házba, mert a ház lakói napok óta szédültek, de nem tudták, hogy mitől, és csak most, napok múlva fedezték fel, hogy a gázcső megrepedt.

— **Kossakné és Schwarcz-cég kiténtése** Berlinben. A nemzetközi díjpályázatos, a melyet a világhírű Yvaert művek Berlinben rendeztek, a fenti-cég kiváló jó pontokat munkájáért a szakfőbírók terén, amely csoportban kizárólag pénzdíjak jöttek kiosztásra egy díjjal (300 frank) lett kiténtetve.

— **Hungária kávéházban** Purcsi Károly hírneves makói zenekara csütörtökön és pénteken hangversenyez.

— **Puskaporos pipa.** Makóról jelentik: Nagylak községben Mészáros István napszámos hat társával együtt egy ház építésénél dolgozott. Az egyik munkás tréfalából puskaporral töltötte meg Mészáros pipáját. Amikor Mészáros pipájára akart gyújtani, alig érte a gyufa lángja a pipadobányát, az alatta lévő puskaapor óriási dördüléssel febbant és a kicsapó lángok meggyújtották Mészáros szakálát és bajuszát, arca rettenetesen összeégett, a lángoktól a ruhája is tüzet fogott és a testén sok helyen súlyos égési sebeket szenvedett. A tréfa rendezői ellen megindult az eljárás. Mészáros eszméletlenül állapotban a kórházba vitték.

— **A t. kereskedelmi és irodai alkalmazottak figyelmébe!** Tisztelettel értesítem, hogy február hó elején a Pichler Sándor írógépvállalattal kapcsolatosan, annak helyiségében. Haszinger-utca 5. új esti könyvelesi tanfolyamot meg nyitottam. Tandíj havi 10 korona. Engel Mór tanfolyamvezető. 827

— **5 perc alatt megszüntet mindenféle** főfájást egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Béni-tér. 7031

— **Üzleti könyvek.** u. m. strazzák, naplók, főkönyvek és irodai szerek Kerpel Izsónál olcsón kaphatók.

— **Falemezek (Pappe)** olcsón kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(A tanár ur.) Arról a bizonyos szórakozott professzorról szól ismét az ének. A tanár ur belép az osztályba és nagy megrökönyödésre a táblán a következő sorokat olvassa:

— A tanár ur nagy számár!

A professzor ur összeráncolta szemöldökét és szigorúan kérdezte:

— Ki írta ezt?

Néma csend. A tanár ur most már emelkedett hangon kérdezte:

— Ki írta ezt? Jelentkezzék az illető. Vallja be tettét!

Minden szem egy pad felé irányult. A bűnös látta, hogy úgy sem menekülhet, szepegeve felállott:

— Én voltam tanár ur!

A tanár összeráncolta a szemöldökét és szigorúan rászólt a nebulóra:

— Hát te voltál te gazember! Majd adok én neked! Csak az enyhíti a bűnödöt, hogy végre egyszer bevallottad az igazat!

(A védtelen nő.) Az aradi társaság egyik szimpatikus tagjának van egy kis leánya: a legszebb gyerek Aradon, olyan, mint egy bájos, szőke francia baba.

A kis Bözsike napokban rossz fát tett a tűzre és apukája emiatt, habár a kellő gyöngédséggel, de mégis megverte.

A kis leány sirt egy darabig, azután könyes szemekkel odalépett anyjához és a lehető legkomolyabban kijelentette:

— Apuka nem gentleman!

Általános elköpődés. Eleinte azt hitték, hogy rosszul hallották és édesanyja megkérdezte a kis leánytól:

— Mit mondtál Bözsikém?

A kis leány nagy határozottsággal újra kijelentette:

— Apuka nem gentleman!

— És miért nem Bözsikém?

A kis leányban a kérdés fájó emlékeket idézett fel. Kitért belőle a zokogás és sirás közepette válaszolt:

— Mert... mert... megütött egy — védtelen nőt.

VIDÉK.

Ujszentannai Kaszinó-egylet közgyűlése. Az Ujszentannai Kaszinó-Egylet február 9-én tartotta meg a tagok élénk érdeklődése mellett évi közgyűlést. Az elnöki jelentés felolvasása a tárgysorozatra felvett ügyek elintézése után a tisztikar megválasztása következett. Megválasztott elnökök: Vass Dezső községi jegyző, alelnökök: Fogassy László takarékpénztári igazgató, titkárnak: Lutz József segédjegyző, igazgatónak: Dobó Antal körállatorvos, pénztárnoknak: Zombory János gyógyszerész, ügyvezetnek: Adalmann Géza dr. ügyvéd, könyvtárnoknak: Kiss Antal állami elemi iskolai tanító. Választmányi tagok: Karl József (uj), Rauchbauer Nándor, Buttinger János, Kreitler József, Scherer M. Károly, Eberlein József, Mandl Antal, Princinger Mihály, Frank Viktor (uj). Póttagok: Germann Károly, Freund Károly. A közgyűlés elhatározta, hogy Szabó Béla állam polg. fiúiskolai igazgató és Rauchbauer Nándor malom tulajdonos volt egyesületi elnökök archépeit az egyesület részére megfesteti és azokat egy rendezendő nagyszabású ünnepély keretében leplezi. Az ünnepélyt rendező bizottságba megválasztottak: Palásthy István állami polgári fiúiskolai tanár, Buttinger János szőlőbirtokos és Princinger Mihály tanító.

Huszonötéves jubileum. Csillag Ignác dr. th. m. főorvos, borosjenői járásorvos e héten ünnepelte Borosjenőn való működésének huszonötéves évfordulóját. A népszerű, általános tiszteletnek örvendő doktori jubileuma alkalmából testületileg üdvözölték a különböző egyesületek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. I. (Kőkorszak.) Sajnos ezt a témát egyelőre kimerítettük és így cikket félre kellett tenni.

N. N. Névtelenül beküldött és személyek ellen szóló panaszokat nem közölhetünk.

V. A. (A boldogság.) Nem közölhető.

Fiatal. — Nagyon fiatal.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Értekezlet az aradi tőzsde ügyében.** Az Aradon létesítendő áru és értéktőzsde megnyitása, valamint a tőzsdei bíróság működésének megkezdése ügyében vasárnap, e hó 16-án délután 11 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara székházának dísztermében értekezlet lesz, melyre Steiner Ferenc, a tőzsde előkészítő bizottságának elnöke mindazokat meghívja, akiket akár maga az áru- és érték tőzsde, akár a bíróság működésének megkezdése érdekel. Az értekezlet összehívása azért vált szükségessé, mert a minisztériumtól nemcsak a tőzsdei alapszabályok és a tőzsde-bíróság szervezeti és ügyviteli szabályzatainak jóváhagyása érkezett le, de Múlek Lajos dr. nek az aradi tőzsde miniszteri biztosává történt kinevezésével egyidejűleg a minisztérium a működési engedélyt is kiadta. A vasárnapi értekezlet elhatározásaitól függ, hogy az aradi tőzsde mikor és milyen keretek között kezdje meg működését; ettől függetlenül megállapítandó azonban, hogy Arad az első vidéki város mely az új perrendi törvény alapján teljes áru- és értéktőzsde létesítésére engedélyt nyert. Eddig az országban — régi jogon — Budapest kivételével csak Füvészménak volt rendszeres tőzsdeje és Temesvárnak van tőzsdei bírósággal kapcsolatos gabona-csernoka.

— **A bórarak emelkedése.** A Vidéki tőz kereskedők országos szövetségének aradi fiókjá vasárnap délután ülést tartott. Az ülés tárgya az osztrák magyar talpbőr kartell vezetőségének értesítése volt, amely szerint a bőr áruk árát január 1-től kezdve felemelték és közlik, hogy csak azon bórkereskedőkkel állanak összeköttetésben, amelyek az egységesen megállapított bórárakat betartják. Az aradi bórkereskedők ezen kényszerítő okok hatása alatt elhatározták, hogy az árat folyó évi január 10-től kezdve 15-25%-al felemelik.

Amerikai és angol formájú
gyermek, leány és fiú **cipők**,
vizhatlan

Vadász cipők

Őszi és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Egységárban

791

K 18-50 és K 20-50 árban

Kiszárolag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt áruk felárban.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujrad, február 11

A változékony időjárás következtében a veté-
sek bizonytalanságban vannak. A tél még élhet
jogával.

A gabonaüzlet irányzata lanya, az áriolya-
mok visszaestek.

Elkelt a mai piacon:

300 mm. buza	21:00—21:40
600 mm. tengeri	8:00—12:00
Rozs	19:00
Árpa	20:00
Zab	20:00

Az árak száz kilogrammonként koronákban ér-
tendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távlati tudósítás.

Budapest, február 11

Készárú.

Az árak gyengültek.

Határidő.

	Déli sárlat	2 óra sárlat
Buza 1913. áprilisra	11.62	11.63
Buza 1913. októberre	12.20	12.21
Rozs 1913. áprilisra	9.82	9.83
Rozs 1913. októberre	9.61	9.62
Tengeri 1913. májusra	7.75	7.76
Zab 1913. áprilisra	10.28	10.29
Zab 1913. októberre	8.83	8.84

Az árak 50 kilonként számítva.

Budapesti értéktőzsde (febr. 11.)

Magyar hitel	810.50
Oszták hitel	620.50
40% koronajáradék	84.28
Oszt. magy. államvasút	712.—
Jelzálogbank	423.50
Lezámitolóbank	513.25
Hazai Bank	288.50
Magyar Bank	660.—
Keresk. Bank	3736.—
Rimamurányi	704.50
Salgótarjáni	761.—
Közüi Vasút	672.50
Városi Villamos	370.—

Bécsi értéktőzsde (febr. 11.)

Oszták hitel	621.—
Magyar hitel	813.50
Oszták-magyar államv.	703.—
Déli vasút	113.—

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának
hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona
értékben) 918. febr. 11. Buza 75 kilogrammos 20.45—20.55,
76 kilogrammos 20.55—20.65, 77 kilogrammos 20.75—
20.85, 78 kilogrammos 20.85—21.95 Rozs (prima) 18.00—
18.10 (közép) 17.80 17.90 Árpa (sértő) 20.05 20.35,
(takarón) 18.10 18.30, Zab (prima) 20.00 20.30, köz-
sép) 19.00—19.40. Tengeri rézl. (magyar) 10.70—10.90
új 11.80 11.80, (román) rézl. 19.25—19.25, új 10.30—10.50
Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60—5.70, (rózsza) 6.30—6.40.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerdán, 1913. február hó 12-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

A h a z a.

Történelmi dráma 6 képen. Irta: Sardou Viktor. Fordí-
totta: Paulay Ede és Szerdahelyi Kálmán. Rendező:
Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Rysocr gróf	Keszler E.	Noircarmes	Herold Ede.
Dolores neje	Kaplnay J.	Vargas	Balázs B.
Noot Carlos	Dr. Beregi S.	Delrio	Hajdutska L.
Alba herceg	Várnai Jenő.	Jónás	G. Özö A.
Rafaela	Harmath J.	Mathison	Follinuszé E.
La Tremouille	Delli Lajos.	Certadilla	Mogyoródy.

NYILTTÉR.*

MENYHÁZA FÜRDŐ

a f. évi május 15-én kezdődő idényre

BÉRBEADÓ.

331

Ajánlatok külön a fürdőre és lakásokra
és külön a vendéglőre, vagy mindenre
együttesen is megtehető a **borossebesi**
uradalom jogtanácsosánál (Arad,
Luther-utca 2. szám I. em. 6. ajtó.)

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen jó férjem, illetve édes-
apánk és nagyatyánk

Neidenbach József

Öseihez örökre való elköltözésekor, a szo-
morúság legnehezebb óráiban a részvét oly
gyöngéd bensősége és szeretetteljesége igye-
kezett olyan sokfelől enyhíteni mély fájdalom-
munkát, hogy képtelenek vagyunk egyenkint
köszönetet mondani mindazoknak, kik a te-
metésen résztvettek és ravatalra koszorukat,
virágokat helyeztek.

Fogadják ezután mélyen érzett köszö-
netünket.

Nem mulaszthatjuk el köszönetünket
kifejezni Varga Imre temetkezési vállalatnak
a temetés rendezése körül kifejtett kegyele-
tes fáradozásáért.

Arad, 1913. február hó 11-én.

A gyászoló család.

Névjegyek

eslnos kivételben készülnek az ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Uj vállalat!

Értesítjük a n. é. közönsé-
get, hogy Vulcan J. Maxim ur
telepén Fábán László utca 5/b
szám alatt egy

tűzifa-üzletet

nyitottunk villanyerőre beren-
dezett fűrészelő és aprító üzem-
mel, ahol állandóan raktáron
tartunk elsőrendű száraz aprí-
tott tűzifát. Ajánlunk: bük-
cser-, gyertyánhasáb és do-
rongfát úgy ölszámba, mint
felaprítva házhoz szállítva és
pincébe berakva. Pontos és
gyors kiszolgálás! A n. é. kö-
zönség szíves pártfogását kér-
jük kiváló tisztelettel 861

Folkman és Lassner.

Sirolin[®] Roche[®]

ezerszeresen bevált

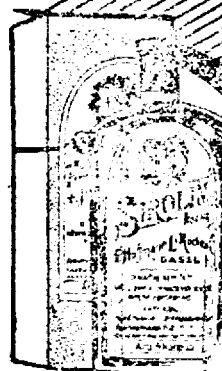
tüdőhurutok ellen

friss és idült

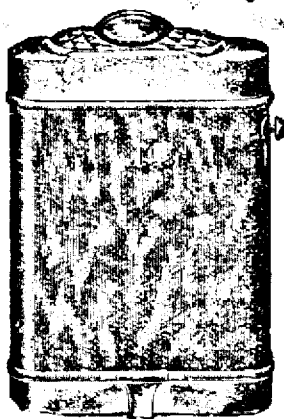
köhöges, hörghurutnál

tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy óvszer a
tüdővész ellen.

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.Villany-
berendezé-
sek, villany-
osillárak.Dynamó
gépek, vil-
lanymotork
elosón
kaphatók

Kalmár Józsefné

Arad, Salacz-utca 2. sz. 1691

ALÁPÍTOTT 1889-BEN

Várhol László

url és női cipész Arad, Weitzer Já-
nos-utca 2. szám. (Minorita-palota.)

A n. é. közönség szíves tudomá-
sára hozom, hogy a téli időnyre
már megérkeztek a bőrkülönleges-
ségek. Elvállalok a legújabb divat
szerint **férfi-, női- és gyer-
mekcipők** készítését, valamint
Orthopéd cipőket fájós lábakra. —
Megrendelések 48 óra alatt esz-
közöltetnek. Visszamaradt cipők ju-
tányos áron kaphatók. Becses párt-
fogást kér a legmélyebb tisztelettel

VÁR HOL LÁSZLÓ,

a legelső honvédségi tisztikárnak szállítója.

Hölgyek

azonnali segítséget kaphatnak a tisztulási folyamat
kimaradása esetén az én eddig utolérhetetlen ké-
szítményem által. Bevonni kellően, teljesen ártal-
matlan. Naponta érkeznek önként küldött közönlé-
velek. Női orvosok állandóan rendelkeznek. Egy doboz
tábla ára kor. 3-60 bermentve, díszkötet székül-
dés várnakészítés nélkül. Kacsbach gyógyszerár
Nlewerle 180. (Bez. Frankfurt J. Oder.) Kiváratra
küld a Wiener Versand Stelle. Árjegyzék számos
közönlévelekkel ingyen. 9421

1502—1913. P. szám.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék mint
birtok bíróság közhírré teszi, hogy
a magy. kir. államvasutaknak Mike-
laka község elleni kisajátítási ügyé-
ben az 1881. XLII. t. cz. 46. §-sa
alapján a kisajátítási eljárás meg-
kezdésére és felek között az egyez-
ség megkísérlésére tárgyalási határ-
napul 1913. évi február hó 19. nap-
jának délelőtti 8 óráját Mikelaka
község határához kitérte s oda s
akkor az összes érdekelteket
ezen uton is megidéri azzal, hogy
elmaradásuk a kártalanítással felett
hozandó érdemleges határozatot
nem gátolja, s hogy elmaradásuk
miatt igazolásnak helye nem lesz
s végül közhírré teszi, hogy Na-
dabán Sebő s a netalán még ismer-
etlen helyen tartózkodó telek-
könyvi érdekeltek képviselőit
ügygondnokul dr. Zubor Imre aradi
ügyvédet kinevezte.

Arad, 1913. évi január hó 24-én
a kir. törvényszék mint urbéri bíró-
ságnak tartott üléséből.

Dr. Fábán, s. k. Dr. Jakó, s. k.
elnök. előadó.

1042

Nagymennyiségű

maculatura

eladó.

Magyar királyi államvasutak.

24979/913. szám. F. IV. c.

Árverési hirdetmény.

A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a
értelmében az alább felsorolt állomások teheráruraktáraiban, délelőtti
9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett
nyilvánosan eladatni:

Állomás	1913. február	hó 19-én.
Arad	"	" 20-án.
Békéscsaba	"	" 20-án.
Brassó	"	" 21-én.
Budapest dunapart teher p. u.	"	" 18-án.
Budapest nyugati pályaudvar	"	" 18. és 27-én.
Debreczen	"	" 24-én.
Eszék	"	" 14-én.
Fiume	"	" 22-én.
Győr	"	" 17-én.
Kassa	"	" 21-én.
Kolozsvár	"	" 26-án.
Losoncz	"	" 18-án.
Miskolc	"	" 17-én.
Nagyvárad	"	" 25-én.
Pápa	"	" 18-án.
Pécs	"	" 17-én.
Pozsony	"	" 18-án.
Sátralja-Ujhely	"	" 27-én.
Szabadka	"	" 20-án.
Szatmárnémeti	"	" 27-én.
Szeged	"	" 18-án.
Szolnok	"	" 24-én.
Temesvár Józsefváros	"	" 20-án.
Ujvidék	"	" 26-án.
Zágráb	"	" 24-én.

Budapest, 1913. évi január havában.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjaztatik).

17

Általánosan kedvelt legjobb hatású

és ízű **Hajós-féle**

Csukamájolaj

most érkezett meg.
E fontos és nagy
táperőjű szer kitűnő
hatásának bizonyult
mindenféle légzőszer-
vi bajoknál, köhögés-
nél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ara egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagy-
viszketegség biztos
megszüntetésére leg-
jobb szer a „Friglin”
Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN”. Egy
pár perc alatt bármely ha-
jat vagy bajuszt a legszebb
állandó fekete színre lehet
festeni anélkül, hogy a színt le lehet mosni. Ara
2 korona.

Kitűnő amerikai

gummi

a „NITER” 6 darab egy
eredeti fémdobozban 2
korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD,
Andrássy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben. —Mindenki azt mondja már, hogy
Szeplők, májfoltokés minden arctisztatlanságok eltünteté-
sére, továbbá hideg, szeles időben arc és
kezek megvédésére legjobb az eredeti

Kárpáti-féle

Benzoe-Creme 1 korona.

és Benzoe-tej szappan 70 fillér
utasítással.

Készíti:

7031

KÁRPÁTI JÁNOS gyógyszerész

Arad, Boros Beni-tér 15. sz.

6 korona rendelésnél postaköltség nem számítta ik.

Pathefonok

és Pathe-lampek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben.

Alkalmi vétel

és eladások

Ékszerárnyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárnyak

Deutsch Izidor

Óra és ékszerárny

Waltzer lánc-utca, Miskolc-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcserélhetők.

Telefon 428.

Telefon 428

Az Andrássy-téren az első emeleten

irodának, vagy
divatsalonnak
alkalmas utcai
:: lakás ::

k i a d ó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

2751—1918. kh. szám.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy egy előfordult veszélyes eset következtében Aradváros területén levő összes kutyáknak f. é. február hó 7-től számított 40 napig kötve tartását vagy szájkosárral való ellátását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltósági m. kir. földművelési ministerium által 40.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfogott kutyák kiirtandók lévén: felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, amelyek szájkosár nélkül szabadon járnak, a péczer által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiirtatnak.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól.
Aradon, 1918. évi febr. hó 7 én.

Grén Nándor
őrkapitány.

Arad-hegyaljai h. é. motoros vasút menetrendje.

Érvényes 1918. november 1-től.

Arad-Győrök-Pankota						
Kilomet. távols.	Állomások	Sz. V. 1 II. III.	Sz. V. 4 II. III.	Sz. V. 6 II. III.	Sz. V. 8 II. III.	Sz. V. 10 II. III.
—	Arad Radnai-ut. ind.	5:00	8:10	11:20	2:30	6:10
2	Uj-Mikolaka...	5:05	8:15	11:25	2:35	6:15
3	Mikolaka...	5:10	8:20	11:30	2:40	6:20
7	Óthalom...	5:20	8:30	11:40	2:50	6:30
12	Mondorlak...	5:30	8:40	11:50	3:00	6:40
13	Mondorlak-Celost...	5:35	8:45	11:55	3:05	6:45
13	Maroscsicsér...	5:37	8:47	11:57	3:07	6:47
17	Szabadhely...	5:47	8:57	12:07	3:17	6:57
23	Győrök...	6:10	9:20	12:30	3:40	7:20
24	Aradkövi...	6:15	9:25	12:35	3:45	7:25
27	Kovácsi...	6:24	9:34	12:44	3:54	7:34
31	Liváda...	6:35	9:45	12:55	4:05	7:45
36	Világos...	6:51	10:01	1:13	4:23	8:03
39	Gálos...	7:08	10:18	1:28	4:38	8:18
41	Muska...	7:08	10:18	1:28	4:38	8:18
45	Pankota...	7:20	10:30	1:40	4:50	8:30

Pankota-Győrök-Arad					
Állomások	Sz. V. 1 II. III.	Sz. V. 8 II. III.	Sz. V. 5 II. III.	Sz. V. 7 II. III.	Sz. V. 9 II. III.
Pankota ... ind.	4:50	8:00	11:10	2:20	6:00
Muska...	5:05	8:15	11:25	2:35	6:15
Gálos...	5:20	8:30	11:40	2:50	6:30
Világos...	5:35	8:45	11:55	3:05	6:45
Liváda...	5:47	8:57	12:07	3:17	6:57
Kovácsi...	5:57	9:07	12:17	3:27	7:07
Aradkövi...	6:10	9:20	12:30	3:40	7:20
Győrök...	6:24	9:34	12:44	3:54	7:34
Szabadhely...	6:35	9:45	12:55	4:05	7:45
Maroscsicsér...	6:47	9:57	13:07	4:17	7:57
Mondorlak-Horoszló...	6:57	10:07	13:17	4:27	8:07
Mondorlak...	7:08	10:18	13:28	4:38	8:18
Óthalom...	7:20	10:30	13:40	4:50	8:30
Uj-Mikolaka...	7:20	10:30	13:40	4:50	8:30
Arad-Radnai-ut. Ark.	7:10	10:20	13:30	4:40	8:20

Győrök-Arad					
Állomások	Sz. V. 102 II. III.	Sz. V. 104 II. III.	Sz. V. 106 II. III.	Sz. V. 108 II. III.	Sz. V. 110 II. III.
Arad (I) ... ind.	5:00	8:10	11:20	2:30	6:10
Pankota (I) ... ind.	4:50	8:00	11:10	2:20	6:00
Győrök pályán ... ind.	6:10	9:20	12:30	3:40	7:20
Ménos ...	6:15	9:25	12:35	3:45	7:25
Pálos ...	6:25	9:35	12:45	3:55	7:35
Pálosbaracka ...	6:35	9:45	12:55	4:05	7:45
Radna ...	6:41	9:51	13:01	4:11	7:51
Radna ...	7:00	10:10	13:20	4:30	8:10

M.-Radna-Győrök					
Állomások	Sz. V. 101 II. III.	Sz. V. 103 II. III.	Sz. V. 105 II. III.	Sz. V. 107 II. III.	Sz. V. 109 II. III.
Radna ... ind.	5:10	8:20	11:30	2:40	6:20
Pálos-Baracka ...	5:20	8:30	11:40	2:50	6:30
Pálos ...	5:37	8:47	11:57	3:07	6:47
Ménos ...	5:46	8:56	12:06	3:16	6:56
Győrök pályán ...	5:53	9:03	12:13	3:23	7:03
Győrök pályán ...	6:00	9:10	12:20	3:30	7:10
Pankota (I) ...	7:20	10:30	13:40	4:50	8:30
Arad (I) ...	7:10	10:20	13:30	4:40	8:20

Eladó

egy jókarban levő, négy lóerős gáz-

motor

Cím a kiadóhivatalban

E G Y gőzeke

2 géprendszerrel
jó karban

azonnal ELADÓ.

Löffler Miklós

Németség. 956

Magyar kir. honvédelmi miniszter.

Körrendelet.

2616—1913. szám.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségének.

A véderőről szóló 1912. évi XXX. t. c. 40. §-ának második bekezdésében kapott felhatalmazás alapján az állítási kötelezettségüknek még eleget nem tett férfiak nősülhetésére vonatkozó tilalmat 1913. évi február hó 1-től kezdve újabb rendelkezésig megszüntetem.

A nősülési tilalomnak a megszüntetése a véderőről szóló 1912. évi XXX. tcz. végrehajtása tárgyában kibocsátott utasítás I-ső részének 48. §-ánál előjegyezendő.

Átmenetileg pedig akként intézkedtem, hogy az 1918. évi jan. hó 31-ig beérkező nősülési kérvények közül csak azok fognak itt érdemlegesen elintéztetni, melyekből kitűnik, hogy a nősülendő feleknek okvetlen érdeke, hogy még a folyó év január hóban lépjenek házasságra, míg a többi kérvények a körrendeletemre való hivatkozással mint tárgytalanok vissza fognak származtatni, mivel az állítási kötelesek minden engedély nélkül nősülhetnek. Az eddig kiegészítésre visszaküldött kérvények pedig többé föl sem terjesztendők, hanem ugyancsak a körrendeletemre hivatkozással vissza adandók. E körrendeletemet megfelelő számú példányban oly felhívással adom ki az összes magyarországi vármegyei és városi törvényhatóságoknak, valamint a horvát és szláv ország megyei és városi hatóságoknak, hogy azt a leggyorsabb és legszélesebb körű közzététel véget azonnal közöljék a járási tisztviselőkkel, s ezek után a községi előjáróságokkal, az utóbbiakat arra is kötelezve, hogy a nősülési tilalom megszüntetését az ott helyben szokásos módon adják tudtára a lakosságnak.

Budapest, 1918. évi január 20 án.

Br. Hazay Samu s. k.,
honvédelmi miniszter.

Arad, 1918. évi január hó 28.
A városi tanács.

Ne festessen addig senki,

amедdиг a legdivatosabb mintalajpaimat meg nem nézi. Kivánatra készséggel bemutatom.

Izléses munka!
Figyelmes kiszolgálás!
Szolid árak!

1001

Fischer Ármin

szobafestő és mázó
Vörösmarty-utca 3. Telefon 633.

V. 1875/1. 1912. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró 1912. V. 1875/1. számú végzése által Schön és Perlmann végrehajtók javára 427 kor. 95 fill. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 1750 koronára becsült üzletberendezés és árukból álló ingóságok nyilvános árverés útján el-

eladatnak 139 kor. 6 fillér s jár. hátralék tartozás erejéig.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis M.-Bodásán 270. sz. házban leendő eszközölésére 1913. évi február hó 14-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legelőbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1913. évi január hó 26. napján.

Török Dénes,
bírószági végrehajtó

1075

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő raktáromat, hol állandóan dúsz választékot tartok mindennemű legdivatosabb és legtartósabb cipőkből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel
Czernóczy Imre,
uri- és női cipész.

1568-1913. kh. sz.

Hirdetmény.

Az utóbbi időben többször előfordult, hogy ragadós száj és körmőfájással fertőzött helyekről a tejkereskedőkhöz és innen a termelőkhöz küldött tejes kannák közvetítették a fertőzést. Az ilyen esetek azt bizonyítják, hogy a tejszállításához használt edényeket sem a tejtermelők, sem pedig a tejkereskedők nem tisztogatják kellő gondnal, minek következtében azok ragadós betegségek fenállása esetén a betegség ragályanyagának szertehurcolásával ugyaz embert, valamint az állategészségügyet állandóan veszélyeztetik. A ragadós állatbetegségek, főleg pedig a ragadós száj- és körmőfájás ilyen uton történő szertehurcolásának megakadályozása céljából közegésszégi szempontból meghagyom, hogy a tejszállításhoz használt edényeket, kannákat használatba vétel előtt a tejtermelők, kiürítés után, illetőleg visszaküldés előtt, pedig a tejkereskedők és mindazok az egyének, akik üres tejes kannákat, edényeket szállítanak, bő vízzel tisztítsák meg és azoknak állandó tisztántartására kiváló gondot fordítsanak.

Ezen teendők elmulasztása kihágást képez, a mely kihágás 200 koronáig terjedhető és az 1901. évi XX. t. cz. 23. §-ában megjelölt célokra fordítandó pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig megfelelő elzárással büntetendő

Arad, 1913. évi január hó 30.

Green,
h. főkapitány.

Valódi brünni szövetek

za 1913. évi tavaszi és nyári idényre

Egy szelvény 3. 10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 kor.	1 szelvény 10 kor.	1 szelvény 15 kor.	1 szelvény 17 kor.	1 szelvény 20 kor.
---	-------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

Egy szelvényt fekete szalonruhához 30.- K-ert, szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamgarut, női kosztüm szöveteit s. b. gyári áron kúld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségi tagként közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örökös választék. Minták, figyelmű kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

9344

Hölgyközönség figyelmébe

ajánljuk az **Arad, Deák Ferenc-utca 33 sz. alatt** levő elsőrendű

himző, rajz és előnyomda műintézetünket,

hol legszolidabb ár mellett elvállalunk összes e szakba vágó munkákat finom és izléses kivitelben, ugyszintén teljes **kelengyék**et is. — Elfogadunk jó családból leányokat tanításra.

1011

Kitűnő tisztelettel

Wirtschaftler Testvérek.

A nőnek szépsége legnagyobb dísze.

Ezt ápolni, megtartani a legnagyobb művészete a kozmeticiának. Egyik ilyen készítménye a modern kozmeticiának a **FÖLDES-fele**

Margit-Mosdópor.

A mosdóporból egy evőkanálnyit kell oldani egy mosdó tálnyi vízben. Érezni fogjuk azonnal a mosdás után azt a kelles bizsergést, amelyet a fokozottabb mozgásba hozott vér működése okoz, tapasztalni fogjuk azt a nagyszerű hatást, hogy arcunk üde, ruganyos, harmatos, illatos lesz, a petyhüdt bőr élénkebb lesz, kisimul, megtelik, a porusok szabadon functionálnak s könnyen végzik feladatukat, szabadon jól választják ki a test nedveit, könnyen, akadálytalanul veszik fel a levegő oxigénját, a fityegő ráncok elsimulnak. **Mosdás**hoz egy evőkanálnyit használandó mentől hidegebb vízben. **ÁRA 1 KORONA.**

Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza
ARADON.

Nyomtatványok

izléses és csinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

Magvakat tavaszi elvetésre

ismert kifogástalan minőségben szállít

MÜHLE ÁRPÁD

kertészeti és magtermelési tele

Temesvár 5.

Alapított 1875. Dusan ábrákkal ellátott főárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. 979

Az összes hazai elsőrangú um.: gácsi, besztercebányai, pinkafői, nagydisznódi és brassói pokrócgyárak

Pokróckészítményeinek

raktára, a legolcsóbb minőségtől a legfinomabb kivitelig páronként, méter és végszámmra a legmegbízhatóbb beszerzési forrása

az Erdélyi és bácskai iparú raktár:

Reich B. Károly Fia és Társa

cég, Andrassy-tér 6. szám. (Verbos-ház.)
Telefon szám 649. 171. A Telefon szám 649.

Apró hirdetések.

Ajánlatokhoz,
melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert brettük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

„Barátság”

kérünk még 40 fillért beküldeni.

Szerdán (12-én)

este 7 órakor, az árvaház előtti oldalon. 1081

Temevár.

Drágám, muszáj vigyázni a férfi becsületre, ő mindent tud, már nem lehet becsapni, félek a kelemetlenségtől, tudass itt, hogy mit tegyek, csókol apus. 1086

„Meggyőződés”

levelét azonnal vegye át. 1087

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligentes

deutsches Fräulein mit guten Jahres zeugnissen sucht Stelle zu grösseren Kindern. Briefe erbeten unter N. N. an die Administration. 1065

Gyermektelen

fiatal házaspár házmesteri állást keres február 15-re vagy március 1-re Orcy-utca 9. ajtó 5. 1077

Irodai teendőkhöz

jártas leány állást keres. Cím a kiadóban. 1085

ALKALMAZÁST NYER.

Egy kezdő

keresztény kereskedősegéd, fűszer, rőfősszakmában, azonnali belépésre felvétetik. Beregi Kálmán, Aninosza. 938

ÜZLETEK.

Bemek szép

ut-helyiség nagy kirakatokkal ben vagy két részben kiadó ház, Deák Ferenc-utca. 993

INGATLAN.

Eladó modern magánház

a város közepén, 5 szoba, előszoba, fürdő- és cselédszoba és kis kerttel. Cím a kiadóhivatalban. 1083

LAKÁST KERESNEK.

Május 1-re

keresek 3 szobás modern lakást, fürdőszobával, a belvárosban. Ajánlatokat a kiadóba kérek.

KIADÓ LAKÁS.

Két szép utcai lakás,
áll két szoba konyha, illetve két szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekből Dezső-utca 4/c sz. alatt május 1-re kiadó. 1035

Az Andrássy-téren

az első emeleten intézetnek esetleg divatszalonnak alkalmas utcai lakás kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás

folyó évi május 1-től 3 és 4 szobás lakás, fürdőszobával, hozzátartozó helyiségekkel, és azonnal egy alkalmas műhely, raktár vagy istálló helyiségeknek padlás és fél udvarral együtt Lovarda-utca 1. 477

Elegánsan bútorozott

különbejárattal utcai szoba február 18-ikára kiadó Perényi-u. 8. sz. 1078

Lahner György-u. 1. sz. ház

három szoba konyha, kamra, pince szőlő és gyümölcsösökkel május 1-től kiadó vagy eladó. Értekezhetni ugyanott a tulajdonosnál folyó hó 13-ig. 1076

A szőlőtemplom épületben

egy II. emeleti 3 szobás lakás és több üzlethelyiség május 1-ére kiadó. 1072

Erzsébet királyné-ház

1/a. sz. házban egy 4 szobás földszinti modern utcai lakás fürdőszobával stb. mellékhelyiségekkel május hó 1-re kiadó. 1084

Modern

földszinti lakás, mely áll 5 szobából, előszobából, csukott folyosóval és minden egyéb hozzátartozóval 1918. május hó 1-re gróf Apponyi Albert-ut 1. sz. alatt kiadó.

Egy utcai

és egy udvari szobából álló garcon lakás kiadó. Apponyi Albert-körút 1. sz. alatt.

Andrássy-tér 3. sz.

Neuman-házban egy 4 szobás II. em. lakás kiadó. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában. 883

OKTATÁS.

Kereskedelmi szaktanfolyam,

mely már 5 éve áll fenn, újabban a „Gyakorló gyorsírók társasága Budapest” szakfelügyelete alatt áll és a vizsgálatok is a fenti egyesület által kiküldött bizottság előtt történnek. A gyorsírást továbbra is László Lipót ur okl. gyorsírás-tan. adja elő. Február hó 1-én új tanfolyam vette kezdetét mérsékelt tandíjakkal. Beiratkozni e hó 15-éig lehet, a mulasztott órákat külön órákban pótoljuk. Végzett növendékeim részére az állásközvetítés díjtalan. Telefon 5-13 Ziffer Sándor Andrássy-tér 21. szám. I. emelet. 718

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Megvételre keresek

I-ső rendű iparvállalati és takarékpénztári részvényeket, valamint jól jövedelmező bérházat. Ajánlatokat kérek „K.S.” levélszekrény, Lovarda-utca 1., földszint. 934

Eladó földök

250-től 300 darabig 1 évesek keresztül vészelt kisebb mennyiségben is adok belőle. Bővebbet Ujszent-anna Gantner Antal. 1082

KÜLÖNFÉLE.

Fényképészeti műterem

vételéhez vagy alapításához 5-10 ezer koronával társulnék szakemberrel, ha nincsen is tőkéje. Ajánlatok „Fényképészet” alatt kiadóba küldendők. 1079

A legpompásabb

zöld paprika ezt kapjuk ha levesbe, mártásba vagy szalonnára pár csepp zöld paprika kivonatot cseppentünk. Egy üveg Zöld Paprika kivonat ára 1 korona. Földes Kelemen gyógyszerháza, Arad. 1224

Január 1-én

lépett életbe a keresk. miniszter azon új rendelete, mely szerint a palackokban árusítandó italok mennyisége tartalma a palackokon feltüntetve kell hogy legyen. Ezen célra alkalmas címkék kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 808. szám. 5811

A legfinomabb

és legzamatosabb rumot készíthetjük pár perc alatt a Földes-féle rumessentiából. Köztudomású dolog hogy, a legelőkelőbb urházaknál ezt a rumot használják, mert teljesen egyenértékű az importált rumokkal. Egy literre való adag 30 fillér. Finom francia és német gyártmányú likőrössentiát, melyekkel a legfinomabb, páratlan zamatú és színű likörök állíthatók elő, üvegenként 50 fillér és 1 korona. Földes Kelemen gyógyszerháza Arad. 1224

Taxameteres

Bér-autók
Telefonszám: **816**
2831
Szolgálat: reggel 6 óráig éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Jó egészségének

fontosabb részét használjon mindenki

Kárpáti-féle

epohajtót,

mely a legkíméletesebb fájdalom-mérséklő gyomortisztító hasznos. Isz. édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér.

12 üveg franco K 4-80. Kapható

kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban 4575

ARAD, BOROS BÉNY-TÉN.

2628-1913. kb. sz.

Hirdetmény.

Zenta város rendőrkapitányi hivatala értesítése szerint a jégzajlás egy halász csónakot sodort le oda. Miről az érdekelt tulajdonost azzal értesitem, hogy kellő igazolás mellett azt a zentai rendőrkapitányságnál átveheti.

Arad, 1913. évi február hó 7-én.

Green,

h. főkapitány.

Batthyányi-utca 16. szám alatt egy szép

I. emeleti lakás

mely áll: 3 utcai, 2 udvari, elő- és fürdőszobából, valamint minden hozzátartozó mellékhelyiségekből, folyó évi

május 1-re kiadó.

Bővebbet: Funkelstein-iroda, Petőfi-utca. 1088

A Luxus Garage

csukott és nyitott

Béraitói

Telefonszám 826.

egy helyi, mint vidéki turákra legmáltanyosabb árban a közönség rendelkezésére állnak. — Legmegbízhatóbb Boyok ugyanakkor fenti telefon szám alatt rendelkezhetők. Szolgálat reggel 6-tól éjjeli 12 óráig. Iroda garage József főherceg-ut 17. 744

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Horgony-Syrup. Sarsaparilla

Verderbitter. Üvege 1.50 és 7.50 kor.

Horgony-Liniment. Capsici compos.

A Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Fájdalomnyitító bedörzsölés

meghűlésnél, rheumánál, köpvevényeknél stb.

Üvege 1.50 és 2.00 kor.

Horgony-Vas-Albuminat.

Tinktúra.

Vérmegegyesítő és csökkenti. — Üvege 1.50 kor.

Beszerezhető

a legjobb gyógyszerházaiban vagy közvetlenül

RICHTER dr. az „Arany orvostudomány”-hoz címzett prágai

(1. Ellenbirtoklás 5) gyógyszerházaiból.

Raktár Magyarországon: TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszertár, Budapest. 9301